

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL

Majandusteaduskond

Rahvusvaheliste suhete instituut

Euroopa uuringute õppetool

Kristen Jaanus

**EUROOPA LIIDU ÜHTSUS JA SEDA OHUSTAVAD
TEGURID**

bakalaureusetöö

Juhendaja: Ivar Hendla

Tallinn 2016

SISUKORD

ABSTRAKT.....	4
SISSEJUHATUS.....	5
1. EUROOPA LIIDU ÜHTSED VÄÄRTUSED	7
1.1 Rahu	8
1.2 Solidaarsus	9
1.3 Võrdsus	11
1.4 Vabadus.....	12
1.5 Inim- ja põhiõigused.....	14
2. OHUD EL LAGUNEMISELE.....	17
2.1 Terrorism.....	17
2.1.1 Terrorismi vastane võitlus.....	18
2.1.2 Mõju Euroopa Liidule	19
2.2 Majandus-ja finantskriis.....	20
2.2.1 Kriisi algus	21
2.2.2 Kriis hetkel	22
2.2.3 Mõju Euroopa Liidule	23
2.3 Migratsioonikriis	23
2.3.1 Kriisi algus	24
2.3.2 Immigratsioonikriisi lahendamiseks võetud meetmed	25
2.3.3 Mõju Euroopa Liidule	26
2.4 Brexit.....	27
2.4.1 Britid ja Euroopa	28
2.4.2 Suurbritannia ja EL lepe.....	29

2.4.3 Argumendid liidust lahkumiseks.....	29
2.4.4 Brexit mõju Euroopa Liidule.....	29
3. EL ÜHTSUST OHUSTAVATE TEGURITE UURING EUROOPA PARLAMENDI SAADIKUTE NÄITEL.....	31
3.1 Uuringu tulemused	32
3.1.1 Väide: EL lagunemise ajendiks võivad olla Venemaa geopoliitilised huvid.	34
3.1.2 Väide: EL lagunemise ajendiks võib saada Suurbritannia lahkumine	35
3.1.3 Väide: terrorismi tõus võib saada EL lagunemise ajendiks	36
3.1.4 Väide: finantskriis võib ohustada EL ühtsust.....	37
3.1.5 Väide: rändekriis võib ohustada EL ühtsust.....	38
3.1.6 Väide: paremäärmslike parteide elavnemine Euroopas võib saada EL lagunemise ajendiks	39
3.1.7 Väide: solidaarsuse nõrgenemine võib olla EL lagunemise ajendiks.....	40
3.1.8 Väide: Shengeni kokkuvarisemine e. piirideta Euroopa võib saada EL lagunemise ajendiks	41
3.1.9 Väide: demokraatia legitiimsuse vähesus võib saada EL lagunemise ajendiks	42
3.1.10 Väide: madal valimisaktiivsus võib saada EL lagunemise ajendiks	43
3.1.11 Väide: majanduslik ebavõrdsus võib saada EL lagunemise ajendiks.....	44
3.1.12 Väide: kultuuride vahelised erinevused võivad saada EL lagunemise ajendiks	45
3.2 Arutelu.....	46
KOKKUVÕTE.....	48
VIIDATUD ALLIKAD.....	49
SUMMARY	52
LISAD	53
Lisa 1. Küsimustik negatiivsetest teguritest mis mõjutavad Euroopa Liidu ühtsust.....	53

ABSTRAKT

Uurimustöö peamiseks eesmärgiks on välja selgitadasuurim EL-i ohustav tegur. Uurimus on läbi viidud Euroopa Parlamendi saadikute põhjal. Selleks on kasutatud empiirilist kvalitatiivset uurimismeetodit, kus saadikud pidid hindama 1-7 skaalal erinevaid ohte EL ühtsusele, mis võivad Euroopa Liidu lõplikult lagundada.

Uurimustöös on välja valitud 12 erinevat ohtu töö autori poolt. Nendeks on Venemaa geopoliitilised huvid, terrorism, brexit, rändekriis, finantskriis, kultuuride vahelised erinevused, paremäärmusluse kasv Euroopas, Schengeni ala kokkuvarisemine, solidaarsuse nõrgenemine, majanduslik ebavõrdsus, madal valimisaktiivsus Euroopa Parlamendi valimistel ja demokraatia legitiimsuse vähesus EL institutsioonides.

Euroopa Parlamendi saadikute hulgast kõige suuremaks ohuks peeti rändekriisi. See on kriis mis on Euroopa viinud raskesse ajajärku, kus on vaja leida efektiivseid ja kiireid lahendusi, et liikmesriikide kodanikud näeksid Euroopa Liitu kui ühtset ja tugevat riikide liidu blokki. Teisteks suurteks ohtudeks on Suurbritannia lahkumine Euroopa liidust, finantskriis ja terrorism. Ehk päevakajalised teemad millest meedia pidevalt kirjutab.

SISSEJUHATUS

Teema valiku põhjuseks on antud teema aktuaalsus rahvusvahelistes suhetes. Euroopa Liidu ühtsus on saanud tõsise löögi erinevate kriiside tõttu. Peamist ühtsust ohustavateks teguriteks on terrorism, Suurbritannia võimalik lahkumine Euroopa Liidust, finantskriis eurotsoonis ja rändekriis. Need ohud on avaldanud negatiivset mõju Euroopa Liidu põhiväärtustele, milleks on rahu, solidaarsus, võrdsus ja vabadus. Töö räägib ohtudest ja väärtustest üheskoos, sest negatiivsed ohud Euroopa Liidule ohustavadki just põhiväärtusi, mille nimel liit seisab.

Uurimustöö eesmärgiks on välja selgitada kõige suurem negatiivne oht Euroopa Liidu ühtsusele, mis võib Euroopa Liidu täieliku lagunemiseni viia. Töö peamisteks uurimusküsimusteks on kolm tähtsamatküsimust. Millised on EL ühtsuse elemendid, mis mõjutab EL ühtsust, millised tegurid võivad viia EL lagunemiseni.

Uurimustöö hüpotees - Euroopa Liidu ühtsuse suurimaks negatiivseks ohuks on finantskriis.

Uurimuses kasutatud uurimusmeetodiks on empiiriline kvantitatiivne uurimus, mis on läbi viidud Euroopa Parlamendi saadikute arvamuse põhjal. Uurimuse probleemiks on välja selgitada kõige suurem negatiivne oht EL ühtsusele. Selleks on küsitletud 751 saadikut ehk tervet tervikut. Respondentide arv jäi üsna madalaks, 31 saadikut, kuid ka sellise vähese tulemuse korral on võimalik anda ülevaade Euroopa Parlamendi saadikute arvamusest. Põhjus, miks on uurimustöök valitud just saadikute arvamus seisneb selles, et saadikud esindavad otseselt liidu kodanikke ning osalevad ka seadusandlikus töös. Seega nende arvamus antud probleemi puhul on väga oluline.

Töö esimeses peatükis on kirjeldatud EL ühtsuse elemente. Põhiväärtusi mis seob 28 Euroopa riiki ühtseks liiduks. Need väärtused on olulised, sest terve liit on rajatud nende põhjal. Teises peatükis on kirjeldatud EL ühtsuse negatiivseid tegureid. Nende hulgas on nii kriisid kui ka julgeoleku aspektid ning liikmesriikide arvamuste lahknevus. Ohud nagu rändekriis, finantskriis ja terrorism seavad Euroopa Liidu väga

raskete valikute ette. Asjaolu teeb eriti raskeks liikmesriikide erinev arvamus kuidas mingit ohtu lahendada. Seetõttu on liidu liikmesriikidel keeruline jõuda üksmeelele ning löögi saavad liikmesriikide vahelises vaidluses just Euroopa Liidu põhiväärtused, millest on hakatud taganema ning liit on seetõttu lõhestunud eri arvamuste vahel. Töö viimases peatükis on välja toodud kvantitatiivse uurimuse tulemused ja koostatud arutelu selle põhjal. Uurimuses kajastub selgesti, mida peavad parlamendi saadikud Euroopa Liidu ühtsusele kõige suuremaks ohuks. Töös on käsitletud 12 erinevat ohtu liidu ühtsusele, millega on võimalik tutvuda töö viimases peatükis.

1. EUROOPA LIIDU ÜHTSED VÄÄRTUSED

EL on ainulaadne majanduslik ja poliitiline ühendus 28 Euroopa riigi vahel, kes koos katavad suurema osa sellest maailmajaost.

EL asutati pärast Teist maailmasõda. Algselt tehti majanduskoostööd, mis põhines ideel, et omavahel kaubandussuhetes olevad riigid muutuvad teineteisest majanduslikult sõltuvaks ning seeläbi üritavad konflikte vältida.

EL eelkäijaks on 1958. aastal loodud Euroopa Majandusühendus, milles tegid algselt majanduskoostööd kuus riiki: Saksamaa, Prantsusmaa, Itaalia, Belgia, Holland ja Luxemburg. See pani aluse suurele ühtsele turule, mis areneb pidevalt edasi, saavutamaks oma täit potentsiaali. (Gabel)

Majanduskoostööst alguse saanud ühendus on muutunud organisatsiooniks, mis haarab endasse poliitikavaldkondi arenguabist keskkonnapoliitikani, mida kajastab ka Euroopa Majandusühenduse ümbernimetamine Euroopa Liiduks 1993. aastal.

Tänu piirikontrolli kaotamisele liikmesriikide vahel saavad inimesed reisida vabalt suuremal osal Euroopa territooriumist. Teistes riikides töötamine, reisimine ja elamine on muutunud Euroopas kõvasti lihtsamaks. (Ibid)

Suur siseturg on Euroopa Liidu peamine majanduslik eestvedaja. See võimaldab teenuste, inimeste, kaupade ja kapitali vabalt liikumist.

Seepärast peavad olema Euroopa Liidul ühtsed väärtused ja põhimõtted. EL tugineb õigusriigi põhimõttele, mis tähendab et kogu oma tegevuses lähtutakse aluslepingutest, milles kõik liikmesriigid demokraatlikult ja vabatahtlikult kokku leppinud. Sellised seaduslikult siduvad lepingud panevad aluse Euroopa Liidu eesmärkidele paljudes valdkondades. (Ibid)

Üks peamisi Euroopa Liidu eesmärke on seista inimõiguste eest nii organisatsiooni siseselt kui ka rahvusvahelisel tasandil. Euroopa Liidu põhiväärtused on demokraatia, inimväärikus, võrdsus, vabadus, õigusriik ning inimõiguste asutamine. 2009. aastal Lissaboni lepingu jõustumisest alates on ühtsed väärtused saanud selleks

vajaliku dokumendi – ELi põhiõiguste harta, kuhu on kõik need mõisted ka lisatud. ELi institutsioonid on kohustuslik neid järgida. See kehtib ka liikmesriikide valitsuste kohta, kui rakendatakse Euroopa Liidu õigust. (Gabel)

Euroopa Liidu lepingu vormis artikkel 2 on sõnastatud liidu väärtused. Liit rajaneb sellistel väärtustel nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste, kaasa arvatud vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine. Need on liikmesriikide ühised väärtused ühiskonnas, kus valitsevad pluralism, mittediskrimineerimine, sallivus, õiglus, solidaarsus ning naiste ja meeste võrdõiguslikkus. (Euroopa Liidu lepingu... , 2010)

Need põhiväärtused seovadki 28 erinevat Euroopa Liidu riiki.

1.1 Rahu

Euroopa integreerimine enne Euroopa Liidu algust oli pigem visionääride unistus. Üheks neist võib pidada Victor Hugot, kes tahtis näha Euroopat ühtse ühendriigina, mis on rajatud humanistlikele väärtustele. Unistused purunesid 20. sajandi esimesel poolel Euroopat laostanud kahe kohutava sõja tõttu. (The founding...)

Ent Teise maailmasõja varemetest tärkas uus lootus. Euroopas taheti luua püsiv rahu. Inimesed olid vastu totalitarismile ja taheti teha lõpp rahvaste omavahelisele vaenule ja vastuseisule Euroopas ning luua püsiva rahu. Ajavahemikus 1945–1950 hakkasid mitmed riigimehed, nagu Konrad Adenauer, Robert Schuman, Winston Churchill ja Alcide de Gasperi veenma oma rahvast astuma uude ajastusse. Lääne-Euroopas hakati looma uut korda, mis tugineb riikide ja rahvaste ühishuvile ning mille aluseks on lepingud, mis tagavad õigusriigi ja võrdsuse põhimõtete järgimise. (Ibid)

Prantsuse välisminister Robert Schuman lähtus Jean Monnet ideest ning tegi ettepaneku luua Euroopa Sõe- ja Terasühendus. Omavahel sõjajalal olnud riikides pidi söe- ja terasetootmine koondatama ühtse juhtimise –ülemameti alla. Sõja toormaterjalidest sai justkui rahu tagamise vahend. (Ibid)

Tänapäeval on sõjad EL liikmesriikide vahel mõeldamatud , sest tänu liidule taastati laostatud piirkonnad möödunud viie aastakümnega. Euroopa Liit on tihedalt seotud rahu kaitsmise ja stabiilsuse tagamisega. See on EL üks alustaladest. (Borchardt 2010)

EL kaheks oluliseks eesmärgiks ongi just konfliktide lahendamine ja ärahooldamine (Borchardt 2010). Euroopa Liit on ka suurim finantsabi andja maailma ebastabiilsetele piirkondadele. Lisaks rahutagamise missioonile juhib EL paljusid projekte, mis aitavad kaasa inimõiguste ja demokraatia kaitsmisele.

2012. aastal sai EL Nobeli rahupreemia rahu, leppimise, demokraatia ja inimõiguste edendamise eest Euroopas. EL otsustas preemiaraha pühendada lastele, kellele ei ole antud võimalust üles kasvada keskkonnas, kus valitseb rahu. (2012. aasta...)

1.2 Solidaarsus

Solidaarsus tähendab üksmeelsust, koostööd, ühtsust, mis omakorda põhineb ühistel eesmärkidel ja huvidel. See viitab ühiskonna sidemetele, mis inimesi omavahel kokku seovad. Solidaarsus tekib usalduse, hoolivuse ja kohustuste pinnalt.

„Solidaarsuse puhul ei ole tegemist andjate ja võtjatega ega halastuse ja kaastundega, tegemist ei ole ka otsustajate ja alistunud ootajatega, vaid ebavõrdsete olukordade jagamisega ühise projekti raames” (Õigused...).

Majanduskasvu kindlustamiseks tuleb jätkata ühtekoondumist. Ükski liikmesriik ei oma piisavalt võimu, et üksi maailmakaubanduses midagi ära teha. Selleks, et saavutada mastaabisäästu ja leida uusi tarbijaid, on vaja laiemat haaret kui omamaine turg ning seda pakub Euroopa ühtne turg. Seadeseesmärgiks, et sellisest üleeuroopalisest 500 miljoni tarbijaga turust saaks kasu võimalikult rohkem inimesi, püüab EL kõrvaldada kaubandustõkked ja vabastada ettevõtted asjatutest bürokraatlikest nõuetest. (Fontaine 2014)

Kuid üleeuroopalist konkurentsi peab tasakaalustama üleeuroopaline solidaarsus. Euroopa kodanikud saavad sellest reaalselt kasu, kui nad saavad kannatada üleujutuse või mõne muu loodusõnnetuse tõttu, antakse neile abi ELi eelarvest. Euroopa Komisjoni hallatavad tõukefondid ergutavad ja toetavad liikmesriike ning kohalikke võime vähendama arengutaseme erinevust Euroopa eri piirkondades. Raha Euroopa transporditaristu edendamiseks (näiteks maanteed ja kiirraudteede ehitamiseks), mille tagajärjel paraneb ühendus kaugemate piirkondadega ning

areneb kaubandus, saadakse nii liidu eelarvest kui ka Euroopa Investeeringuspangalt. (Fontaine 2014)

2008. aasta ülemaailmne finantskriis põhjustas kõige järsema majanduslanguse ELi ajaloos. Valitsustel ja ELi institutsioonidel tuli kiiresti tegutseda, et päästa panku, ning kõige raskemasse olukorda sattunud riigid said EList finantsabi. Tänu ühisraiale oli võimalik euroala kaitsta spekulatsioonide ja devalveerimise eest. 2010. aastal tegid EL ja liikmesriigid üheskoos tõsiseid jõupingutusi, et vähendada riigivõlga. Eelseisvatel aastatel kujuneb suureks väljakutseks EL liikmesriikidel tulla toime globaalse kriisiga ning väljuda majandussurutisest jätkusuutlikku majanduskasvu tagades. (Fernandes)

Solidaarsuse põhimõtet rakendatakse ka erinevates poliitikavaldkondades nagu näiteks ühine põllumajanduspoliitika., mille eesmärgiks oli tagada põllumeestele rahuldav elatustase, stabiliseerida turud, tagada toodangu jõudmine tarbijani mõistliku hinnaga ning ajakohastada põllumajandusetaristu. Need eesmärgid on enamasti saavutatud. Kuid ühisest põllumajanduspoliitikast sai omaenda edu ohver. Tootmine kasvas kiiremini kui tarbimine ning pani raske koorma ELi eelarvele. Olukorra muutmiseks tuli põllumajanduspoliitika eesmärgid uuesti määratleda. Reform on hakanud vilja kandma: tootmist on kärbitud. (Michalski 2006)

Solidaarsuse põhimõtte rakendub ka EL ühtsel varjupaigasüsteemil. Ühtse varjupaigasüsteemi eesmärk on tagada varjupaiga taotlejate võimalikult sarnane kohtlemine liikmesriikides, kiirendada taotluste läbivaatamist ning vähendada süsteemi kuritarvitusi. (Michalski 2006)

Euroopa Liitu tabanud migratsioonikriisil on igal liikmesriigil oma osa kriisi lahendamisel. Kriiside lahendamine Euroopa Liidus toetub suuresti solidaarsusele. Selle kohaselt kavandatakse kindel ühine plaan ja strateegia probleemiga tegelemiseks. Välja käidud lahendused on immigrantide jaotus kvootide süsteemi alusel liikmesriikide vahel, abi osutamine humanitaarkriisis vaevlevale Kreekale, mis on migratsioonikriisi tulem. See kõik on näide ühtsusest ja solidaarsusest lahendamaks probleeme koos, mitte eraldi.

1.3 Võrdsus

Sooline võrdõiguslikkus ning mittediskrimineerimine kuuluvad Euroopa Liidu põhiväärtuste hulka. EL tegutseb kodanike nimel, et takistada diskrimineerimist soo, rassi või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse ja seksuaalse sättumuse alusel, kasutades selleks õigusakte, rahalisi ja poliitikavahendeid kõiki neid kategooriaid hõlmavates valdkondades, nagu tööhõive ja puuetega inimeste võrdne juurdepääs kaupadele ja teenustele. Euroopa Liidu eesmärk on tugevdada kogu liidus veelgi soolist võrdõiguslikkust, vähendades palgalõhet naiste ja meeste vahel ning suurendades naiste osakaalu vastutavatel ametikohtadel, eriti poliitikas ja ettevõtluses, ning samuti hoides ära soolist vägivalda ning tõhustades ohvrite kaitset ja toetust. (Õigusküsimused...)

Sooline võrdõiguslikkus on olnud Euroopa Liidu põhialuseks alates 1957. aastast, mil Rooma lepinguga kehtestati naiste ja meeste võrdse palga põhimõte (Naiste...). Amsterdami lepingus (1997) lepiti kokku, et naiste ja meeste vaheline võrdõiguslikkus on üks ELi aluspõhimõtteid (Amsterdami...). Selle leppega tutvustati, et ebavõrdsus ja diskrimineerimise kaotamine ning võrdõiguslikkuse edendamine kõikides tegevustes on ELi põhimõtted. Euroopa Liidu Põhiõiguste Harta kinnitab, et naiste ja meeste vaheline võrdõiguslikkus peab olema tagatud kõikides eluvaldkondades sh, tööelus ja palga maksmisel (Euroopa Liidu põhiõiguste...). Selles dokumendis kinnitatakse, et diskrimineerimine on keelatud erinevatel alustel.

Euroopa Liidus kehtib diskrimineerimiskeelu põhimõte. Diskrimineerimisvastase õiguse eesmärk on anda inimestele võrdsed ja õiglased võimalused enese teostamiseks ühiskonnas. See põhimõte tähendab, et kõiki inimesi tuleb sarnases olukorras kohelda sarnaselt ning et kedagi ei tohi kohelda ebasoodsamalt mõne tema „seaduslikult kaitstud” omaduse tõttu. (Euroopa võrdse...)

Euroopa Liidu toimimise leping keelab diskrimineerimist kodakondsuse alusel. Lisaks lubab see nõukogul võtta vajalikke meetmeid, et võidelda diskrimineerimisega soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puuete, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel. ELi aluslepingud on alati keelanud kodakondsusepõhist diskrimineerimist (töölase kohtlemise kontekstis ka soopõhist diskrimineerimist). Teisi

diskrimineerimise aluseks olevaid omadusi mainiti esmakordselt Amsterdami lepingus. (Euroopa võrdse...)

2000. aastal võeti vastu kaks direktiivi: võrdse töölase kohtlemise direktiiv, mis keelab töölases kohtlemises diskrimineerimist seksuaalse sättumuse, usutunnistuse, vanuse ja puuete alusel, ning rassilise võrdõiguslikkuse direktiiv, mis keelab diskrimineerimist rassi või etnilise päritolu alusel nii töölases kohtlemises kui ka sotsiaalsete hüvede ja sotsiaalse turvalisuse ning kaupade ja teenuste juurdepääsetavuse osas. (Ibid)

2009. aastal jõustus Lissaboni lepingu raames horisontaalne säte, mille kohaselt tuleb diskrimineerimiskeelu põhimõtet arvestada kõigis ELi poliitikadokumentides ja meetmetes (ELi toimimise lepingu artikkel 10). Selles diskrimineerimisvastase võitluse valdkonnas tuleb rakendada seadusandlikku erimenetlust: nõukogu peab otsused vastu võtma ühehäälselt ja pärast Euroopa Parlamendi nõusoleku saamist. (Ibid)

ELi kodanikud võivad kasutada regressiõigust otsese või kaudse diskrimineerimise puhul, eriti juhul, kui neid koheldakse võrreldavates olukordades erinevalt või kui ebasoodsal kohtlemisel ei ole õiguslikku või proportsionaalset põhjendust. (Ibid)

1.4 Vabadus

Eurooplased hindavad kõrgelt vabadust ja õigust ning need on Euroopa Liidu nurgakivid. ELi liikmesriigid on kindlalt pühendunud demokraatiale, inimõiguste austamisele ja õigusriigi põhimõtetele. Kuid vabadust ja õigust saab täiel määral nautida vaid turvalises keskkonnas. Seepärast ongi ELi liikmesriikide valitsused otsustanud tagada vabaduse, turvalisuse ja õiguse kõigile inimestele Euroopa Liidu piires. (Borchhardt 2010)

Üks hüvedest, mida Euroopa Liit oma kodanikele pakub, on õigus vabalt ELis ringi liikuda ning elada ja töötada ükskõik millises ELi liikmesriigis. Selle eelise täielikuks ärakasutamiseks peavad Euroopa kodanikud olema kindlad, et olenemata sellest, millises ELi liikmesriigis nad viibivad, saavad nad ühtviisi turvaliselt elada oma igapäevast elu ja teha oma tööd, olles kaitstud kuritegevuse eest, ning et neile on tagatud võrdsetel alustel juurdepääs õiguskaitsele. (Borchhardt 2010)

Vabadus ei puuduta ainult isikute liikumist, vaid tähendab ka teatud kindlaid põhiõigusi, näiteks õigust vabadusele ja turvalisusele; võrdsust seadusandluse ees; mõtte-, sõna- ja teabevabadust; õigust heale valitsemistavale ning ELi institutsioonide kohust heastada üksikisikule tekitatud mis tahes kahju. Need õigused on iga- ühel, kes elab seaduslikult Euroopa Liidus — olgu ta ELi kodanik või mitte. (Borchhardt 2010)

Vaba liikumist peetakse ELi lepingutes väga oluliseks, kuid see muutus tegelikkuseks siis, kui loodi „Schengeni ala“. See piirideta ala sai nime Luksemburgi linna järgi, kus kokkulepe allkirjastati. Praegu ei kuulu sellesse Ühendkuningriik, Iirimaa ega uued liikmesriigid, ehkki kaks ELi mitte kuuluvat liiget — Norra ja Island — on lepinguosalised. Schengeni konventsioon on praegu ELi lepingute lahutamatuks osaks. (Vabadus...)

Schengeni ala piires saavad ELi alalised elanikud ja väljastpoolt tulevad külalised reisida oma soovi kohaselt vabalt ilma süstemaatilise passikontrollita. Kuid üksikjuhtudel võidakse siiski inimesel paluda oma isikut tõestada ning liikmesriikidele jääb eriolukordades õigus taaskehtestada piiratud ajaks piirikontroll. (Vabadus...)

Sisemise piirikontrolli kaotamine lihtsustab seaduskuulekatel kodanikel vaba ringiliikumist Euroopas. Kahjuks kehtib sama ka kurjategijate ja terroristide kohta. Sellepärast võttiski Schengeni konventsioon kuritegevuse vastases võitluses tarvitusele teistsugused meetmed, nagu koostöö riiklike politseijõudude ja õigusasutuste vahel.

2000. aastal vastuvõetud põhiõiguste harta sätestab selgelt isiklikud, poliitilised, majanduslikud, sotsiaalsed ja kodanikuõigused, mida kõik Euroopa Liidu rahvad võivad kasutada. Harta tuleb liita uue ELi põhiseadusega ja sellest saab seaduslik mõõdupuu, mille abil hinnata, kas üksikisiku õigused on tagatud. (Vabadus...)

Kandidaatriigid peavad samuti pühenduma inimõiguste ja ELi põhiõiguste kaitsmisele, järgides sama kõrgeid standardeid. See on kindlasti üks liitumisläbirääkimiste alustamise tingimus. Lisaks sellele võib sanktsioone rakendada iga Euroopa Liidu liikmesriigi suhtes, kes neid õigusi tõsiselt ja pidevalt rikub, või kui on tõenäoline, et ta seda teeb. Näiteks võib peatada tema hääletamisõiguse Euroopa Liidu nõupidamistel, võttes sellega riigilt ära sõnaõiguse väljapakutud Euroopa poliitikate ja õigusaktide kohta ning takistades juurdepääsu ELi abirahale. (Vabadus...)

Et oma vabadust täiel rinnal nautida, peab ELi kodanikel olema võimalik pöörduda kohtute ja teiste ametiasutuste poole ühteviisi lihtsalt nii oma riigis kui igas

teises liikmesriigis. Kohtuotsuseid tuleb austada ja täita üle kogu Euroopa Liidu. (Vabadus...)

Euroopa vabaduse põhimõtte ei kehti ainult indiviididele vaid ka kaupade, teenuste ja kapitali vabale liikumisele ühtsel turul. See pakub tarbijatele rohkem konkurentsivõimelise hinnaga valikuid saadaolevate kaupade osas ning võimaldab neile parema kaitse koduriigis, välismaal või internetis sisseoste tehes. Samuti muudab see nii väikeste kui ka suurte ettevõtjate jaoks piiriülese kaubanduse odavamaks ning ülemaailmselt konkureerimise lihtsamaks. (Vabadus...)

1.5 Inim- ja põhiõigused

Inimõiguste ja inimväärikuse austamine on üks ELi põhiväärtustest. Koos vabaduse, demokraatia, võrdõiguslikkuse ja õigusriigi põhimõtetega moodustab see väärtuste kogumi, millest EL juhindub oma ELi piires ja väljaspool ELi piire toimivas tegevuses.

Inimõigused on igal inimesel olenemata näiteks rahvusest, elukohast, soost, päritolust, nahavärvist, usust, keelest, east või mõnest muust staatusest. Meil kõigil on inimõigused seetõttu, et oleme inimesed, need õigused on universaalsed ja võõrandamatud. (Kaup)

Euroopa Liidus on üleüldised ja jagamatud väärtused kirjas asutamislepingus, mida tugevdati Euroopa põhiõiguste hartaga ja mis omakorda muutus Lissaboni lepingu jõustumisega 2009. aastal siduvaks ELi õiguse osaks. (Ibid)

Põhiõiguste tagamine on üks Euroopa Liidu õigustiku osi. Aluslepingutest puudus pikka aega selliste õiguste kirjalik loetelu. Neis viidati üksnes Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonile. Samuti viidati aluslepingutes põhiõigustele, mis tulenevad liikmesriikide ühistest põhiseaduslikest tavadest ning on ühenduse õiguse üldpõhimõtted. Lisaks aitab põhiõiguste arengule ja nendega arvestamisele suurel määral kaasa Euroopa Liidu Kohtu kohtupraktika. (Põhiõiguste...)

Euroopa Kohus on pikka aega rõhutanud vajadust austada kõigi inimeste põhiõigusi. Euroopa Kohtu mahukas kohtupraktikas on kehtestatud kaitsenormid, tuginedes paljudele õigusallikatele, nagu aluslepingute sätted (sealhulgas Euroopa Liidu põhiõiguste harta), rahvusvahelised konventsioonid, millele viidatakse aluslepingutes

(eelkõige Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioon ning 1951. aastal Genfis allkirjastatud pagulasseisundi konventsioon), liikmesriikide ühistest põhiseaduslikest tavadest tulenevad põhiõigused ning rahvusvahelised õigusaktid, mille osalised on liikmesriigid või Euroopa Liit. (Põhiõiguste austamine...)

Lissaboni lepingu vastuvõtmisega 2009. aasta lõpus arenes olukord märkimisväärselt edasi, kuna Euroopa Liidul on nüüd õiguslikult siduv põhiõiguste harta. Euroopa Liidu lepingu artiklis 2 sätestatakse, et liit „rajaneb sellistel väärtustel nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste, kaasa arvatud vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine”. (Euroopa Liidu lepingu... 2010)

EL koos liikmesriikidega on maailma suurim abiandja, ka arengukoostöös kasutatakse järjest enam õigustepõhist lähenemist, mis keskendub inimese võrdsetele õigustele ja aitab partnerriikidel täita nende rahvusvahelisi kohustusi – näiteks aitab EL kaasa puhta joogivee tagamisele, koolilapse õigusele saada kooliharidust, naiste õigusele elada vägivaldta või LGBT inimeste õigusele mitte olla diskrimineeritud. Arengukoostöös on määrava tähtsusega partnerriigi enda soov, kuid kui tegemist on inimõigustega, tuleb mõnikord töötada üksnes valitsusväliste organisatsioonide kaudu, nagu näiteks sõnavabaduse teostamise nimel. ELil on vabaühenduste toetamiseks olemas eraldi eelarverida ehk Euroopa demokraatia ja inimõiguste instrument (EIDHR). (Kaup)

Kahepoolsed kaubanduslepingud ning eri assotsieerimis- ja koostöölepingud ELi ja kolmandate riikide või piirkondlike organisatsioonide vahel sisaldavad väga olulise elemendina inimõiguste klauslit. Rikkumiste korral on ette nähtud erinevad meetmed, nagu koostöö vähendamine või peatamine. Kandidaatriikidele on kehtestatud ranged tingimused. Uuendatud Euroopa naabruspoliitikas rakendatakse põhimõtet „suurem toetus suuremate saavutuste eest”. (Bandone 2016)

Ka ELi valimisvaatlusmissioonide üks eesmärk on parandada inimõiguste olukorda, tõkestades vägivalda ja hirmutamist valimiste käigus ning tugevdades demokraatlikke institutsioone. (Bandone 2016)

Demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahendiga (EIDHR), mille eelarve on aastateks 2014–2020 1,3 miljardit eurot, toetatakse (peamiselt) kodanikuühiskonna osalisi, kes edendavad inimõigusi ja demokraatiat. Selle vahendi

oluline eripära on asjaolu, et selle kasutamiseks ei ole vaja asjaomase valitsuse eelnevat nõusolekut. Muud inimõigustega seotud rahastamisvahendid on arengukoostöö rahastamisvahend, stabiilsuse ja rahu edendamise rahastamisvahend, Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahend ning Euroopa Arengufond (EAF). Euroopa demokraatia rahastu on eraõiguslik fond, mida toetavad EL ja selle liikmesriigid. (Ibid)

ELi välisministritest koosnev välisasjade nõukogu, mis koguneb kord kuus, tegeleb üldiselt inimõiguste teemadega, mis tõstatuvad seoses ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga või ELi kaubandus- või arengupoliitikaga. Välisasjade nõukogu juhatab liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja – praegu Federica Mogherini –, kes aitab edendada liidu ühist välis- ja julgeolekupoliitikat ning tagab otsuste elluviimise. Samuti esindab kõrge esindaja Euroopa Liitu ÜVJP küsimustes, kontrollib Euroopa välisteenistuse tegevust ja ELi delegatsioone kolmandates riikides. Euroopa välisteenistusel on inimõiguste, üleilmsete ja mitmepoolsete küsimuste direktoraat ning igal ELi delegatsioonil on inimõiguste keskus. (Ibid)

Euroopa Liidu inimõiguste eriesindaja ülesanne on muuta ELi inimõiguste poliitika tulemuslikumaks ja nähtavamaks. Eriesindajal on laialdased, paindlikud volitused ning ta teeb tihedat koostööd Euroopa välisteenistusega. Praegu on eriesindaja Stavros Lambrinidis, kes määrati sellesse ametisse 2012. aasta juulis. (Ibid)

2. OHUD EL LAGUNEMISELE

Euroopa Liidu jaoks on 21. sajandi algus olnud üsna keeruline. Liit on pidanud tegelema mitmete kriiside lahendamisega.

Kriisidega tegelemine nõuab aga ühtsust, mida on üsna raske saavutada riikide liidus, kus on 28 liikmesriiki ja tihti erinevad huvid või arusaamad kuidas mingit probleemi lahendada. Kriiside mõju Euroopa Liidule võib viia liidu võimaliku kokkuvarisemiseni. Üksmeelsuse saavutamine ja seetõttu ühtsete ideede, lahenduste väljakäimine on kohati ummikusse jooksnud ning Euroopa ühtsed väärtused koos sellega.

Immigratsioonikriisi tõttu on ajutiselt taastatud piirikontrollid mitmetes liikmesriikides. See aga on vastuolus euroopalike väärtustega, Schengeni ala vaba liikumisega. Eurotsooni finantskriis näitab aga EL rahanduse nõrkust, suuta lahendada kriisi adekvaatselt. Suurenenud on ka terrorioht Euroopas, mille korda saatmise eest on terrorirühmitus ISIS vastutused võtnud. Erilise tähtsusega on ka Suurbritannia võimalik lahkumine liidust ehk nn "Brexit". Kõige selle tõttu on Euroopas paremäärmuslus jälle tõusuteel, mis on oht Euroopa Liidu ühtsusele.

On oluline, et Euroopa väljuks praegusest, erinevatest kriisidest tulvil olukorrast tugeva ja ühtsemana. See aga eeldab meie poliitikutelt riigimehelikkust - valmisolekut langetada otsuseid, mis vaatavad kaugemale populaarsusuuringutest ning tagasivalimisest.

2.1 Terrorism

Terrorism kujutab tõsist ohtu Euroopa julgeolekule, meie demokraatlike ühiskondade väärtustele ning Euroopa kodanike õigustele ja vabadustele. Terroriaktid on igal juhul kuritegelikud ja õigustamatud.

Terrorism ei ole Euroopas uus nähtus. Terrorirühmitused on maailma eri paigus röövinud või tapnud mitmeid Euroopa kodanikke. Nähtus, et Euroopast pärit võitlejad suunduvad erinevatesse paikadesse džihaadi eest võitlema, ja julgeolekuoht, mida nad pärast tagasipöördumist võivad ELis kujutada, jääb ilmselt püsima ka eelseisvatel aastatel. (Euroopa Liidu terrorismivastane...)

Kuna need ohud ei tunne riigipiire, tuleb neile vastu astuda nii riigi kui ka rahvusvahelisel tasandil.

2.1.1 Terrorismi vastane võitlus

Euroopa Liidu liikmesriigid on pühendunud sellele, et ühiselt võidelda terrorismiga ja pakkuda oma kodanikele parimat võimalikku kaitset. Selleks võttis nõukogu 2005. aastal vastu ELi terrorismivastase võitluse strateegia. Selle strateegia eesmärk on võidelda terrorismi vastu kogu maailmas, austades ühtlasi inimõigusi, ja muuta Euroopa ohutumaks, et võimaldada ELi kodanikel elada vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal. (Ibid)

Strateegia keskendub neljale põhitegevusele: ennetamine, kaitse, jälitamine ja reageerimine. Kõigi nende tegevuste puhul tähtsustatakse strateegias koostööd kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega.

Üks ELi prioriteete terrorismivastase võitluse valdkonnas on teha kindlaks radikaliseerumist soodustavad tegurid ning meetodid, mille abil värvatakse isikuid terroriaktide toimepanemiseks, ja nendega võidelda. Sel eesmärgil on nõukogu vastu võtnud radikaliseerumise ja terroristide värbamise vastase ELi strateegia. Võttes arvesse uusi suundumusi, näiteks selliseid nähtusi nagu üksi tegutsevad terroristid ja välisvõitlejad või sotsiaalmeedia suurenev kaasamis- ja suhtlemispotentsiaal, võttis nõukogu 2014. aasta juunis vastu selle strateegia ajakohastatud versiooni. Justiits- ja siseministrid võtsid 2014. aasta detsembris vastu mitmed suunised radikaliseerumise ja terroristide värbamise vastase ELi muudetud strateegia kohta. Nendes suunistes esitatakse rida ELi ja liikmesriikide poolt rakendatavaid meetmeid. (Ibid)

ELi terrorismivastase võitluse strateegia teine prioriteet on kaitsta kodanikke ja taristuid ning vähendada nende haavatavust rünnakute suhtes. See hõlmab välispiiride kaitset, transpordi turvalisuse parandamist, strateegiliste sihtmärkide kaitset ja elutähtsate taristute haavatavuse vähendamist. Selles valdkonnas teeb EL praegu tööd

õigusaktiga, millega reguleeritakse broneeringuinfo (PNR andmete) kasutamist õiguskaitse eesmärkidel. (Ibid)

EL teeb tööd, et takistada terroristide kavandamis- ja organiseerumisvõimekust ning tuua terroristid kohtu ette. Nende eesmärkide saavutamiseks püüab EL esmajoones tugevdada riikide suutlikkust, parandada politsei- ja kohtuorganite vahelist praktilist koostööd ja teabevahetust (eriti Europoli ja Eurojusti kaudu), tõkestada terrorismi rahastamist ning jätta terroristid ilma ründamis- ja suhtlemisvahenditest. (Ibid)

ELi terrorismivastase võitluse strateegia neljas eesmärk on valmistada end solidaarselt ette terrorirünnakutega toime tulemiseks ja nende tagajärgede miinimumini viimiseks. Selleks parandatakse võimet tegelda tagajärgedega, reageerimise koordineerimisega ja ohvrite vajadustega. Selle valdkonna prioriteedid on ELi kriiside koordineerimise korra arendamine, kodanikukaitse mehhanismi läbivaatamine, riskihindamise arendamine ja terrorismiohvrite abistamise heade tavade jagamine. (Ibid)

Euroopa Liidu julgeolek on tihedalt seotud olukorra arenguga teistes, eriti naaberriikides, ja seetõttu peab ELi terrorismivastase võitluse strateegia olema ülemaailmse ulatusega. ELi ja kolmandate riikide vahelistes suhetes väljendub terrorismivastane võitlus mitmel viisil, mille hulka kuulub kõrgetasemeliste poliitiliste dialoogide pidamine, koostööklauslite ja -lepingute vastuvõtmine ning konkreetset abiprojektid ja suutlikkuse suurendamise projektid strateegiliste riikidega. EL teeb terrorismivastase võitluse alal koostööd Lääne-Balkani, Saheli, Põhja-Aafrika, Lähis-Ida, Aafrika Sarve ja Põhja-Ameerika riikide, samuti Aasia riikidega. (Ibid)

2.1.2 Mõju Euroopa Liidule

Kuigi Euroopa Liidul on hästi väljakavandatud strateegia terrorismiga võitlemiseks, ei ole see paraku piisav, et tagada kodanike turvalisust. ISISe tekkimine maailmakaardile on tõstnud terroriaktide toimepaneku taset terves maailmas, eriti Euroopa Liidus. Seda tõendab Pariisi 2015 aasta terroriakt ja Brüsseli 2016 aasta terroriakt, mis tõi kaasa hulganisti ohvreid. Kui toetuda EL terrorismivastase võitluse strateegia põhipunktidele siis tegelikkuses pole suudetud neid piisavalt tõhusalt rakendada, et tagada turvalisus, kui ELi üks põhiväärtus, Euroopas. Just kodanike tõusev ebaturvalisuse tase on oht Euroopa Liidu ühtsusele seoses terrorismiga, kui ei suudeta terroriakte eos tuvastada. Seega ohustab terrorism Euroopa Liidu ühte kõike

tähtsamat ja klassikalisemat põhiväärtust milleks on just rahu. Väärtus, mille põhjal Euroopa Liit üldse rajati on nüüd terrorismi tõttu saanud sügavalt haavata. Mitmed terroriaktid Euroopas on pannud kodanikud kahtluse ette, kas Euroopa Liit tuleb toime sellise ohuga või mitte. Liit mis väärtustab rahu ja on tänu sellele rajatud ei suuda enda sees ära hoida kohutavaid sündmusi ega kaitsta oma kodanikke. Sisekaitse organisatsioonide eesmärk ei ole lihtsalt olemas olla vaid taolisi sündmusi ka ära hoida. Brüsseli terroriakti korral oli tegemist täieliku kaosega, kus korrakaitse organisatsioonide töös jäi palju vajaka. Peamised puudujäägid ilmnisid infovahetusel, ebapiisaval järelvalvel teatud isikute suunas ja lõhestunud politseiüksuste vahel Brüsselis endas. Selline terroriaktide sagedane toimepanek ohustab veel ka vabadust, ühte Euroopa Liidu põhiväärtustest. Eelkõige just vaba liikumist liikmesriikide vahel ilma piirikontrollideta. Schengeni ala on Euroopa Liidu üks tugevamaid majanduslikke elemente. Kui julgeoleku organisatsioonid ei saa oma tööga hakkama, siis sunnib see Euroopat taas oma sisepiiridel kontrolli kehtestamist, et oleks parem ülevaade teatud isikutest, kes võivad terroriakte toime panna. Selline tagasi juurte juurde minek pole kindlasti Euroopa Liidu eesmärk. Seega peab liit suutma paremini hakkama saada kurjategelike inimeste jälgimisel ja arendama ka tõhusamat infovahetust nii liikmesriikide vahel kui ka siseriiklikul tasandil.

2.2 Majandus-ja finantskriis

Majanduskriis tabas Euroopat valusalt ning lõi kõikuma majandus- ja finantssüsteemi, pannes proovile Euroopa Liidu tugevuse. Tänu tugevale koostööle õnnestus halvim ära hoida. Sellegipoolest tuli inimestel ja peredel kõikjal Euroopas taluda ränki olukordi. EL paneb aluse majanduse edaspidiseks tugevdamiseks ja kasvuks. Euroopa Parlament on teinud palju algatusi, et aidata Euroopal kriisist välja tulla. Keskendudes usaldusväärsetele pankadele, kindlatele hoiustele, majanduslikule stabiilsusele ja riskide vähendamisele finantssektoris, püüab Euroopa Liit aegamööda, kuid järjekindlalt õigele teele naasta. (Protecting...)

2.2.1 Kriisi algus

Euroopa võlakriis sai alguse Ameerika pangandussektoris toimunud sündmustest. Kui Ameerika Ühendriikide majanduse jahtumise tagajärjeks oli ülekoormatud Ameerika hüpoteeklaenude omanike kohustuste täitmatajätmine, hakkasid selliste laenudega seotud investeringuid omavad pangad kogu maailmas kandma rahalist kahju. Ameerika Ühendriikide suuruselt neljas investeerimispank Lehman Brothers varises kokku oma halbade investeringute tõttu, hirmutades teisi pankasid ja investoreid, kellega ta tegi koostööd. Euroopa pangad, mis olid investeerinud Ameerika Ühendriikide hüpoteeklaenude turule, said tugeva löögi. Paljude ELi liikmesriikide, nagu Saksamaa, Prantsusmaa, Ühendkuningriik, Iirimaa, Taani, Madalmaad ja Belgia valitsused hakkasid mõnede pankade pankroti vältimiseks neid panku päästma. Kuid pankade päästmise hind osutus väga kõrgeks. Iirimaa valitsus ise pankroti äärele, kuni teised ELi liikmesriigid sekkusid rahalise abiga. Probleem, mis sai alguse pankadest, hakkas üha enam mõjutama valitsusi, kuna turgudel valitses mure, et mõnedel riikidel ei ole vahendeid raskustes olevate pankade päästmiseks. Panganduskriisist sai riigivõlakriis. (Why...)

Et vältida pangandussüsteemi täielikku hävingut, asusid Euroopa valitsused oma panku päästma kiirete toetusmeetmetega ja seninägematus ulatuses. 1,6 triljonit eurot, mis moodustab 13% Euroopa Liidu aastasest SKP-st, kulus pankade toetusteks aastatel 2008-2011. Euroopa Liit käivitas ka üle-euroopalise majanduse elavdamise programmi, et säilitada töökohti ja tagada sotsiaalkaitse senisel tasemel ning toetada investeringuid majandusse. (Why...)

2009. aasta lõpus ja 2010. aasta alguses tekkisid teatavatel euroala liikmetel raskused oma võlgade rahastamisel. Turu ebakindluse tagajärjel muutusid valitsuste tavapärased laenutehingud esmalt kulukaks ja lõpuks võimatuks. Samaaegselt asus ka EL nõrkuste peamisi põhjuseid kõrvaldama. Otsustati järgida kahetasandilist lähenemisviisi. Kriisiga vahetuks toimetulekuks loodi ajutised abimehhanismid. Samuti kehtestati pikaajalised meetmed, et luua alalised toetusvõimalused ning aidata ära hoida kriiside teket tulevikus. (Why...)

Euroopa riigid on koondunud, et luua üheskoos maailma suurimad rahalise abi fondid. Euroopa Komisjon, Rahvusvaheline Valuutafond ja Euroopa Keskpank teevad koostööd, et aidata kujundada abiprogrammid raskustes olevate valitsuste jaoks selleks,

et stabiliseerida nende habrast majandust ning lahendada sügavaid majanduslikke probleeme. (Why...)

Euroala rahandusministrid ja Rahvusvaheline Valuutafond (IMF) ühendasid oma jõud. 2010. aasta 2. mail eraldati 110 miljardit eurot, et toetada Kreeka valitsuse reformide rakendamist, mis aitaksid taastada asjaomase riigi majandust. 14. märtsil 2012 kiitsid euroala rahandusministrid ja Rahvusvaheline Valuutafond heaks teise majandusliku abi paketi Kreekale, kogusummas 164,5 miljardit eurot. Sel korral aitasid teised euroala riigid 144,7 miljardi euroga Euroopa Finantsstabiilsuse Fondi (päästefond, mis käivitati 2010. aasta augustis) kaudu. (Why...)

2.2.2 Kriis hetkel

Töö kriisi tagajärgedega toimetulekuks kestab siiani. Majanduse tasakaalupunkti leidmiseks on EL esikohale tõstnud majanduskasvu edendamise ja kaubanduse lihtsustamise. Euroopa Parlament on kasutusele võtnud olulisi vahendeid, et kaitsta väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtteid (VKE) ja suurendada nende konkurentsivõimet. Parlament on veendunud, et neil on kanda oluline roll majanduse taastamisel. Üks eesmärkidest on tagada maksete õigeaegne laekumine. Seepärast kiitis parlament hiljuti heaks uued eeskirjad, millega kehtestatakse 30-päevane maksetähtaeg nii avalikule kui erasektorile. Ühtasi on parandatud ka riigihangete eeskirju, et lihtsustada väiksemate äriühingute osalemist ja pakkuda neile võrdsemaid tingimusi. Hind ei ole enam ainumäärav, selle kõrval on olulisemaks muutunud sellised tegurid nagu väärtus, keskkonnahoid, sotsiaalsed aspektid ja innovatsioon. Ergutamaks VKEde osalust hangetes, lihtsustatakse pakkumismenetlust ja lepingud jagatakse osadeks. (Protecting...)

Hoidmaks ära ülemääraste finantsriskide võtmist, mis oli üks euroala kriisi põhjustest, on Euroopa Parlament vastu võtnud uued parandatud seadused. Näiteks hüpoteeklaenu andmise eel peavad pangad hoolikalt hindama laenuvõtja rahalisi võimalusi ja teda selgelt teavitama laenuga kaasnevatest riskidest. Laenuvõtjatel seevastu saab olema rohkem õigusi, kaasa arvatud seitsmepäevane järelemõtlemisaeg ja õigus maksta laen tagasi enne tähtaega. Euroopa Parlament tegeleb ka pankade usaldusvääruse tõstmisega. Pankade ülesanne on kaitsta kodanike raha. Selle tagamiseks tuleb nende kõigi, nii suurte kui väikeste, üle teostada sõltumatut

järelevalvet. Muuhulgas on kehtestatud järgmised uued nõuded: pankadel peab olema piisavalt suur kapitalivaru (majanduskasvu aeglustumise puhuks), finantsabi andmist VKEdele tuleb lihtsustada ning pankade boonuseid piirata, et hoida ära tarbetuid riske ja valesid stiimuleid. (Ibid)

2.2.3 Mõju Euroopa Liidule

Majandus-ja finantskriis on avaldanud suurt mõju Euroopa Liidule. Alustades mitmetest suurtest avaliku sektori reformidest kuni suure tööpuuduseni kogu ELis tervikuna. Suur tööpuudes on probleem ELile, millega tegeletakse tänaseni. See on pahameelt ärgitanud kodanikes, kes kahtlevad EL võimekuses laadsetes kriisides toime tulla. Samuti pidev Kreeka majanduse elavdamine teiste EL liikmesriikide poolt on tõstnud pahameelt liidu suhtes, eelkõige nõrgema majandusega liikmesriikide hulgast. Solidaarsuse printsiip rahanduskriisi suhtes jäi küll püsima, kuid vastumeel oli samuti piisavalt tugev, et näha kuidas üksmeelele jõudmine on vaevaline ning aega nõudev. Seega mõjutab finantskriis Euroopa Liidu solidaarsust kui ühte põhiväärtust suurel hulgal. On näha kuidas ühtses liidus, ühtsetel põhimõtetel põhineval liikmesriikide kooslusel puudub suur tahe üksteist aidata. Seda võib vaadata ka inimlikust vaatest, kui endal on hea miks tuleb enda heaolu vähendada, et kellegi teise heaolu suurendada. Ehk antud väite põhjal ei mõista tavakodanikud miks peab abiandja majandus kannatama abisaaja halva majandusliku seisuga pärast. Siit ka järeldub, et liidus on raske saavutada solidaarsust, sest tihtipeale ei taheta või ei suudeta mõista et solidaarsus on Euroopa Liidu üks tähtis osa ning seda ei tohi tähtsate ohtude või kriiside põhjal kõrvale heita. Liit on loodud enda tegemistes just kasutama solidaarsusprintsiipi, sest liikmeriigid on siiski ka piisavalt erinevad ja ilma solidaarsuseta ei saa hoida koos sellist massiivset inimhulka 28 erineva riigi näol.

2.3 Migratsioonikriis

2015. aastal vapustas maailma tuhandete pagulaste püüd oma elu ohtu seades ELi pääseda. Kogu aasta vältel toimus Euroopas suurim inimeste massiränne pärast

Teist maailmasõda. Euroopa Liit on otsustanud vastutust pagulaste kaitsmisel jagada, kuid konsensus saavutamise liikmesriikidega küsimuses, kuidas kriisi lahendada tuleks, on osutunud keeruliseks.

2.3.1 Kriisi algus

Praegune immigratsioonikriis sai alguse 2014. aasta suvel, kui tulid esimesed teated paadipõgenikest, kellest enamiku moodustasid majanduspõgenikud Liibüast ja sõjavõgenikud Süüriast.

Liibüa konflikt sai alguse 2011. aastal, kui algasid esimesed kokkupõrked protesteerijate ja valitsusele alluvate vägede vahel. Pidevad tänavarahutused eskaleerusid edasi kodusõjaks. See tõi endaga kaasa välismaiste (USA, Euroopa Liit ja Venemaa) sõjaliste jõudude sekkumise konflikti. Kodusõda lõppes ametlikult president Muammar Gaddafi surmaga 2011. aasta oktoobris. Protestide eesmärgiks oli võidelda inimõiguste rikkumise, poliitilise korrupsiooni ja Muammar Gaddafi režiimi vastu. Liibüa on tänaseni poliitiliselt ebastabiilne riik. (Lybia...)

Araabia kevad oli muutnud Süüria puhul perspektiive ja tavaliste inimeste nõudmiste taset. Süüdistades ülestõususe vandenõuteooria nähtamatuid jõude, eitas valitsus tegelikke sotsiaal-majanduslikke ja poliitilisi probleeme ning kasvavat rahulolematust süürlaste seas. Rahvas soovis kuulda tõde tegeliku olukorra kohta ja näha koheseid reforme olukorra muutmiseks. Süüria valitsus eiras rahva soove ning kasutas protestijate vastu repressiivseid meetmeid, nagu sõjavägi. Protestide laienedes ja intensiivistudes suurenes ka valitsuse reageering. Iga päevaga tapeti üha enam rahumeelseid protestijaid. Demonstratsioonid leidsid aset just vaesemates piirkondades, mis olid majanduslikult vähearenenud ja marginaliseerunud. Sellist režiimi ei ole siiani olnud võimalik vaatamata protestidele paindlikult muuta. Kodusõja tagajärjel on Süüria muutunud täielikult humanitaarabist sõltuvaks riigiks. Süüriast on saanud kõige suurema põgenike arvuga riik, mis on kaasa toonud tänase maailma suurima humanitaarkatastroofi. (Rodgers 2016)

Poliitilise ebastabiilsuse ja konflikti mõju on laastav. Sissepääsu piirangute tõhustamise tõttu naaberriikidesse on Süürias vägivalla all kannatavatel inimestel konfliktipiirkondadest järjest keerulisem põgeneda. Karmimad regulatsioonid on kaasa

toonud suurenenud inimkaubandusteenused, mis panevad inimesi oma eluga riskima, võttes ette ohtliku teekonna Euroopasse. (Rodgers 2016)

2.3.2 Immigratsioonikriisi lahendamiseks võetud meetmed

Euroopa rände tegevuskavas, mille komisjon võttis vastu 2015. aasta mais, väljendatakse vajadust hallata rännet terviklikumal ja kõikehõlmavamal viisil. Alates tegevuskava vastuvõtmisest on rakendatud mitmesuguseid meetmeid, sealhulgas on vastu võetud kaks abikava, mille raames paigutatakse rändest enim mõjutatud liikmesriikidest teistesse liikmesriikidesse ümber 160 000 inimest, kes vajavad kindlalt rahvusvahelist kaitset, ning on heaks kiidetud komisjoni tagasisaatmisalane tegevuskava. (Euroopa rände...)

Riigipeade ja valitsusjuhtide 23. septembri mitteametlikul kohtumisel tunnistasid liikmesriigid, et on vaja võtta kasutusele täiendavaid riiklikke vahendeid. Nad kinnitasid seda kohustust veel kord Euroopa Ülemkogu 15. oktoobri kohtumisel. Komisjon on juba teinud oma 2015. ja 2016. aasta eelarvete muudatustepanekud, mille tulemusel suurendatakse pagulaskriisiga toimetulekuks eraldatavaid vahendeid 1,7 miljardi euro võrra. See tähendab, et komisjon kulutab aastatel 2015 ja 2016 pagulaskriisile kokku 9,2 miljardit eurot. Liikmesriigid kohustusid võtma kasutusele riiklikke vahendeid kokku samaväärses mahus. Paljud liikmesriigid ei ole siiski veel eraldanud ELi toetuse suurusel vastavaid vahendeid asjaomastele organisatsioonidele. (Euroopa rände...)

Komisjoni ette pandud meetmed, hõlmavad kindlalt rahvusvahelist kaitset vajava 160 000 inimese ümberpaigutamist, aitavad märkimisväärselt, ehkki vaid osaliselt vähendada kõige rohkem mõjutatud liikmesriikidele avalduvat survet. On äärmiselt oluline, et nimetatud meetmeid hakataks nüüd täielikult rakendama. Kavade tõhusaks toimumiseks peavad liikmesriikide eksperdid kiiresti reageerima neile esitatud üleskutsele toetada tugirühmade tööd ning liikmesriigid peavad teatama komisjonile oma vastuvõtusuutlikkuse ja riiklikud kontaktpunktid, kes koordineerivad pagulaste ümberpaigutamist Kreeka ja Itaaliaga ja kooskõlastavad pagulaste vastuvõtmist ja sisseseadmist kohapeal. (Ibid)

ELi tegevuspõhimõtete ja usaldusväarsuse seisukohast on oluline näidata, et rändesüsteemi nõuetekohast toimimist on võimalik taastada, kasutades eelkõige esmase vastuvõtu piirkondadesse saadetavaid rände haldamise tugirühmasid, kes abistavad

kõige suurema surve all olevaid liikmesriike nende kohustuste täitmisel. Tugirühmad vajavad oma töös tugevaid ELi ameteid, võimalikult tihedat koostööd Itaalia ja Kreeka ametiasutustega ja teiste liikmesriikide toetust. (Ibid)

Tugirühmade töös on kesksel kohal tulemusliku tagasisaatmise tagamine esmase vastuvõtu piirkondades. See eeldab tagasisaatmisotsuste tegemise ja täitmise tõhusate süsteemide olemasolu ELis. Viimaste kuude jooksul on võetud konkreetseid meetmeid tagasisaatmise haldamise integreeritud süsteemi väljaarendamiseks ning tagasisaatmisotsuste ja sisenemiskeeldude lisamiseks ELi teabevahetussüsteemidesse. Liikmesriikide tagasisaatmisega tegelevatele ametitele tuleb eraldada ka nende ülesannete täitmiseks vajalikud vahendid. (Ibid)

Üheks tähtsamaks teguriks rände surve vähendamisele on Türgi ja EL vahel sõlmitud illegaalse rände peatamise lepe. See on kõvasti vähendanud rände survet Euroopa Liidule. Leping seab ette, et kõik Kreeka saartele saabunud migrandid saadetakse edaspidi tagasi Türgi ning Türgi võtab nad ka vastu, tagasisaatmise kulud katab EL. Iga Kreekast tagasi saadetud varjupaigataotleja kohta saadab Türgi ametlikult Euroopasse ühe riigi territooriumil asuvas põgenikelaagris elava süürlasest pagulase. Euroopa Liidu liikmesriigid aga leiavad sellele pagulasele omavahel elamiskoha. Liikmesriigid, kes võtavad vastu Türgist saadetud Süüria pagulasi, võivad vastu võtta selle võrra vähem neid põgenikke, keda paigutatakse Euroopa Liidu sees ümber vastavalt varem kokku lepitud kvoodiplaanile. Türgi soovib vastutasuks rohkem raha riigi territooriumil viibivate põgenike toetamiseks. Samuti tahab Ankara, et Euroopa Liidu liitumiskõnelused kiiremini kulgeksid, viisavabadust aga soovitakse juba käesoleva aasta juunis. (Ibid)

2.3.3 Mõju Euroopa Liidule

Olgugi, et Türgi-EL vaheline lepe on oluliselt suutnud vähendada rändesurvet Euroopa Liidule, on immigratsioonikriis veel väga aktuaalne teema, sest kriisi algpõhjus-ebastabiilsus Süürias ja ka Liibüas on jätkuvalt lahendamata. Mistõttu inimesed nendest regioonidest püüavad leida uusi lahendusi Euroopasse jõudmiseks. Positiivne selle leppe puhul on see, et illegaalne Türgi-Kreeka vaheline rändetee on sisuliselt hävitanud inimsmuugeldajate ärimudeli.

Immigratsioonikriis on paljuski lõhestanud Euroopa Liitu ennast. Probleemiga ei ole suudetud piisavalt kiirelt tegutseda, ehk EL selle kriisi lahendamiseks on kulutanud piisavalt aega leidmaks lahendusi kriisi ohjamiseks. Lisaks sellele, ei ole paljud EL liikmesriigid nõus pagulaste ümberpaigutussüsteemiga, milles on määratud kohustuslikud kvoodid igale liikmesriigile, kui palju peaks keegi pagulasi vastu võtma. See on pannud neid liikmesriike, kes pole antud süsteemiga nõus ehitama piirdeid ja tarasi oma riigipiiri kaitseks, mis jätab hätta need riigid, kes on rändesurvele avatumad. Sisuliselt on EL riigid antud kriisi raames lõhestunud, mis on löök Euroopa Liidu ühtsetele väärtustele, esmakõige solidaarsusele. Ilma solidaarsuseta on raske liidu siseselt probleeme ja kriise ühtselt lahendada. Ühtsetel väärtustel põhineval liidul peavad olema ühtsed eesmärgid ja ühtne teostus probleemiga tegelemiseks. Antu rändekriisi näitel on nii mitmedki liikmesriigid eriarvamusel. On neid riike, kes rajvad oma siseriiklikele piiridele tarasid ja on neid riike, kes on valmis meelsasti vastu võtma pagulasi. Rändesurve all kannatavad eelkõige Vahemere äärsed liikmesriigid, kes ootavad ülejäänutelt liikmesriikidelt solidaarsust ja abi. Kahjuks jääb just solidaarsusest vajaka ning mõneti on rändesurve all kannatavad riigid jäetud probleemiga üksi, sest ei olda üksmeelsel arvamusel kriisi lahendamiseks. Euroopa Liidu poolne pagulaste jaotamine kvoodisüsteemi alusel ei ole vastuvõetav mitmetele liikmesriikidele. See on ehe näide sellest, kuidas liidu liikmesriikide mõtteviis üksteisest erineb ja seeläbi on raske jõuda mingisugusele lõplikule kriisi lahendamisele.

2.4 Brexit

23. juunil leiab aset üks tähtsamaid sündmusi Euroopa Liidu jaoks selle aasta jooksul. Ühendkuningriigi kodanikud hääletavad Brexit'i referendumil kas jääda Euroopa Liidu osaks või lahkuda ja pöörduda tagasi Briti Commonwealth'i poole.

Suurbritannia on suuruselt teine majandus Euroopa Liidus, ning omab tugevaid majandussidemeid teiste EL'i liikmesriikidega. Majanduslik kasu on samas ainult üks mitmest Euroopa Liidust tulenevast boonusest. Ühtlasi lisandub nimekirja ka liikumisvabadus.

2.4.1 Britid ja Euroopa

Esimene referendum ELi jäämise küsimuses toimus Suurbritannias 1975. aastal. Selle korraldas tollane leiboristide liider ja peaminister Harold Wilson vastukaaluks eelmise, konservatiivide valitsuse otsusele liituda Euroopa Majandusühendusega, mis sai teoks 1973. aastal. Tol ajal oli valdav osa konservatiivide toetajaid positiivselt meelestatud Euroopa koostöö suhtes ning leiboristid olid lõhestatud, mille tulemuseks oli Suurbritannia jätkamine ühenduses. Nüüd on olukord paljuski vastupidine. Valdav osa leiboriste ja šoti rahvuslasi on ELi jäämise poolt, konservatiivid aga on lõhestunud ning lahkumist taotleb parteina üksnes viimastel valimistel toetust kasvatanud Ühendkuningriigi Iseseisvuspartei (UKIP). Paljud avaliku arvamuse uuringud näitavad, et kokkuvõttes on kümnekonna aasta keskmisena ELi jäämise pooldajaid ja vastaseid enam-vähem võrdselt ning seda kinnitavad ka viimatised küsitlused. (Raig 2016)

Viimastel Briti parlamendivalimistel sai kindla võidu David Cameroni juhitud konservatiivne partei. Valimisvõidu üks nurgakivisid oli lubadus uuel valitsemisajal viia läbi uus referendum Suurbritannia Euroopa Liitu jäämise küsimuses. Sellega tõi Cameron Euroopa Liidu teema uuesti Briti sisepoliitilisse debatti ning ühtlasi survestas Euroopa Liidu institutsioone ja liikmesriike arvestama Briti huvidega senisest suuremal määral, sest ükski liikmesriik ega ELi juhtorgan ei soovi Suurbritannia lahkumist Euroopa Liidust. David Cameron pürib oma kuulsa eelkäija Margaret Thatcheri järglaseks vähemalt selles mõttes, et ka tema soovib muuta mitte ainult Euroopa Liidu suhteid Suurbritanniaga, vaid kogu Euroopa Liidu toimimist. (Ibid)

Margaret Thatcher kutsus teatavasti Euroopat üles suurendama kaubandus- ja majandusvabadusi ning vähendama üleeuroopalisi bürokraatlikke majandusregulatsioone, loobus paljuski Suurbritannia osalemisest ELi ühtses põllumajanduspoliitikas ning oli vastu Euroopa integratsiooni süvendamisele eelkõige kaitse- ja välispoliitikas. (Ibid)

Ka tööpartei kauaaegne liider ja peaminister Tony Blair püüdis mitmeti Euroopat muuta. Ta toetas eelkõige Euroopa integratsiooni laiendamist uutele liikmesriikidele, ELi konkurentsivõime tõstmist ja eelarve struktuuri muutmist, põllumajanduspoliitikale eraldatava raha olulist vähendamist ning isegi Suurbritanniale

tagasimaksete lõpetamist, mille omal ajal Thatcher võitles välja kui kompensatsiooni briti farmerite vähestele osalemisele ELi ühtses põllumajandus- ja maaelu poliitikas. (Ibid)

2.4.2 Suurbritannia ja EL lepe

Peaminister David Cameronil õnnestus EL liikmesriikide ja institutsioonidega kokku leppida Ühendkuningriigile eristaatuse andmine, mis võimaldab pidurdada immigratsiooni, vähendada pagulastele antavaid toetusi ja pikendada immigrantidele kehtestatud aega juurdepääsuks riigi sotsiaalsete tagatiste süsteemidele, peatada seadusandliku võimu edasine koondumine EL institutsioonide kätte ning tuua see osaliselt tagasi briti parlamentidele, loobuda osalemisest üha tihedama liidu kujundamisel poliitikavaldkondades, mis kahjustavad Suurbritanniat nagu näiteks EL ühtne rahanduspoliitika. (Raig 2016)

Suurbritannia uus eristaatus EL-s jõustub aga vaid tingimusel kui referendum toetab liitu jäämist. Sellepärast otsustas peaminister juhtida ise „In“ ehk „Sisse“ (EL-i jäämise) kampaaniat. (Raig 2016)

2.4.3 Argumendid liidust lahkumiseks

Ühendkuningriigi Euroopa Liidust lahkumise argumendid keskenduvad peamiselt neljale teemale. Esiteks, liidust lahkumine aitab tagasi võita suveräänsust ja vältida Euroopa kohtu jurisdiktsiooni. Teine peamine argument on seotud massimmigratsiooni ja selle vältimisega. Samuti rõhutatakse, et lahkumine aitab vabaneda üha suurenevast EL-i poolt peale surutavast bürokraatiast ja regulatsioonidest, mis pidurdavad majandust ja ettevõtete kasvu. Lisaks pidavat brittide häält EL-s piisavalt kuulda ning tuskat teeb ka ebaproportsionaalselt suur liikmemaks EL ühisesse eelarvesse.

2.4.4 Brexit mõju Euroopa Liidule

Suurbritannia lahkumisel Euroopa Liidust kaotaks Euroopa Liit oma tähtsust maailma majanduses ja poliitikas veelgi, mis on selgelt EL huvide vastu. Üks olulisemaid sündmusi mida Brexit kaasa võib tuua oleks nõ. domino efekt, kus

liikmesriigid samuti Ühendkuningriigiga hakkavad nõudma eritingimusi liitu jäämiseks. Vastasel korral kui EL neid tingimusi ei rakenda, pannakse liikmesus rahvahääletusele, kus võib tekkida reaalne oht liikmesriigi lahkumisel liidust, nagu Brexit puhul. Kuigi Brexiti puhul eristaatuse väljakuulutamise ei mõjuta referendum rakendamist 23. juunil.

Brexit on tulem Euroopa Liidu kriisidest. Briti rahvas pole rahul hetkelise olukorraga mis valitseb Euroopa Liidus. Olgugi, et britid pole kunagi olnud just kõige Euroopa Liidu meelsemad on liidu kriisid tõestanud brittidele veel enamgi, et ehk on parem tegutseda üksi kui Euroopa Liidus tervikuna. Suurbritannia võimalik lahkumine liidust on näide sellest, et probleemidega ei suudeta ja ei taheta tegeleda, hüljatakse põhiväärtused nagu solidaarsus ja võrdsus, millel liit suuresti rajaneb. Kriiside tõttu on Euroopa Liit kaotanud palju usaldusväarsust. Ometi peaks iga liikmesriik ja selle kodanik mõtlema selle peale, et väärtused mis liitu koos hoiavad ei kaoks. Ehk stabiilne Euroopa, mida on hoidnud just Euroopa Liit, jääks püsima ning ei tekiks kunagi midagi laadset mis juhtus 20. sajandil. Koos olles on probleemidega kergem toime tulla kui üksi neile vastu seistes.

3. EL ÜHTSUST OHUSTAVATE TEGURITE UURING EUROOPA PARLAMENDI SAADIKUTE NÄITEL

Uuringu andmete kogumise meetodiks oli ankeetküsitlus. Küsimustiku koostas autor ise kasutades selleks veebikeskkonda www.connect.ee. Koostatud ankeet lisatud uurimustööle (lisa 1).

Küsimustiku saab tinglikult jaotada kahte ossa. Esimene osa annab ülevaate vastajate soolisest ning vanuselisest kuuluvusest. Samuti näitab europarlamenti saadikuks olemise staaži. Markeriks on võetud 5 aastat ning uuring näitab, kas vastanu on teinud seda tööd alla selle või enam.

Küsimustiku teine osa koosnes blokist, kus autor esitas nn konstateeringu 12 põhjuse näol, mis võiksid saada EU lagunemise ajendiks. Tegemist oli kinniste küsimustega, millele vastaja sai anda hinnangu skaalal 1-7, kus 1 tähendas väitega absoluutset mittenõustumist ning 7 absoluutset väitega nõustumist. Uuringus osalejatele anti ankeedis võimalus lisada omalt poolt olulisi põhjuseid, mis võiksid viia EL lagunemiseni.

Tegemist oli empiirilise kvantitatiivse uuringuga, mis viidi läbi märtsis 2016. aastal. Küsimustiku esitas autor veebikeskkonna kaudu kõikidele Euroopa parlamendi saadikutele, keda oli kokku 751 vastuseid laekus 31. Anketeerimine viidi läbi anonüümselt.

Andmete analüüs teostati andmetöötlusprogrammi MS Exel abil ja tulemused esitati kirjeldava statistika meetodil. Uuringu tulemusena saadi hinnangud protsentides vastanute arvulistest näitajatest.

3.1 Uuringu tulemused

Vastanuid oli kokku 31, mis moodustab küll vaid 4,1% saadikute koguarvust, kuid annab siiski ülevaate mõttesuundadest parlamendi liikmete hulgas. Ühtlasi näitab see autori arvates ka nende poliitilist jahedust endale järelkasvu taastootmise mõttes. Tagasiside vähesuse tõttu võikski autori arvates antud uuringut käsitleda, kui pilootprojekti, mida tulevikus täiendada ja laiendada.

Riigiti andsid vastanutena tagasisidet 19 riigi parlamendisaadikut, kusjuures Soomest 3, Prantsusmaalt 2, Saksamaalt 2, Iirimaa 3, Hispaaniast, Portugalist Suurbritanniast 3, Maltast 1, Itaaliast 1, Tšehhist 1, Belgia 1, Rootsi 1, Kreekast 1, Läti 1, Poolast 1, Sloveeniast 1, Rumeeniast 1, Slovakkias 1 ja Ungarist 1. (Tabel 1)

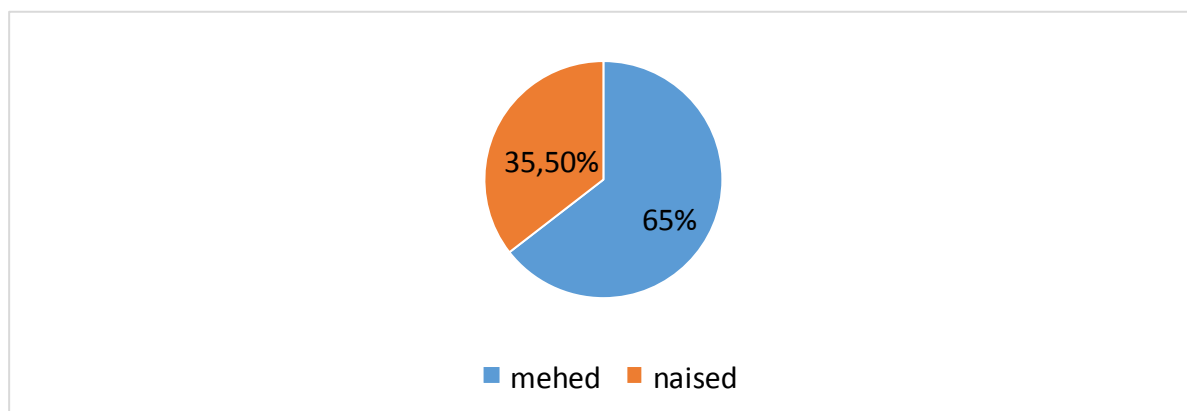
Tabel 1. Vastanute jaotus riigiti

Riik	Vastanute arv
Soome	3
Prantsusmaa	2
Saksamaa	2
Iirimaa	3
Hispaania	3
Portugal	3
Suurbritannia	3
Malta	1
Itaalia	1
Tšehhi	1
Belgia	1
Rootsi	1
Kreeka	1
Läti	1
Poola	1

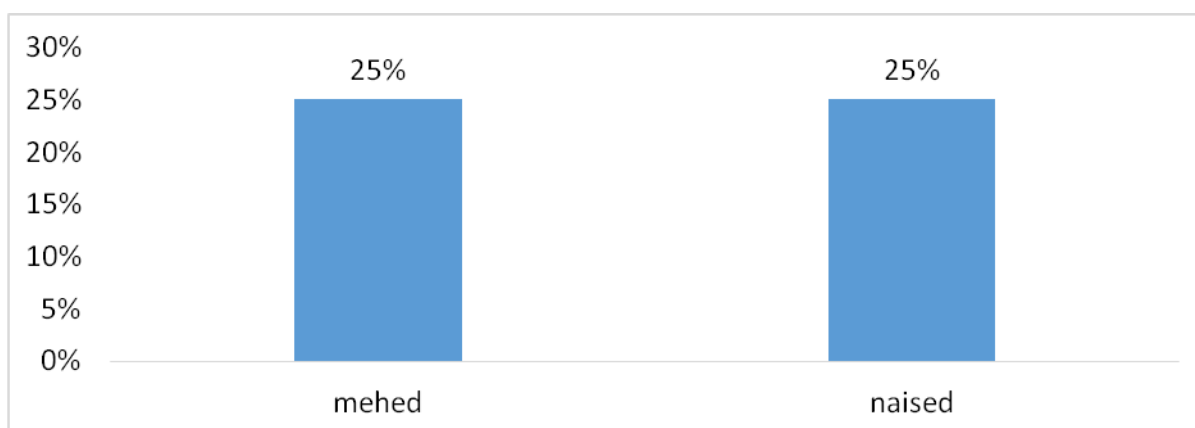
Sloveenia	1
Rumeenia	1
Slovakkia	1
Ungari	1

Mehi oli vastanute hulgas 20, mis moodustab vastanute üldarvust 64,5%. Küsitletute vanuseskaala jäi vahemikku 36-73 aastat, ning neid, kel parlamendisaadiku staaži üle 5 aasta oli vastanute hulgas $\frac{1}{4}$ (25%).

Ülejäänud vastajaskond olid naised (35,5% üldarvust), vanuses 32-57 aastat. Nendegi hulgas oli üle 5 aastase saadikustaažiga vastajaid $\frac{1}{4}$ (25%). (Joonis 1)

Joonis 1. Vastanute sooline kuuluvus protsentides

Joonis 2. Üle 5 aastase staažiga vastanute osakaal protsentides

3.1.1 Väide: EL lagunemise ajendiks võivad olla Venemaa geopoliitilised huvid.

Neutraalsele positsioonile jäi antud küsimuses kokku 10 vastajat (32,3%), neist üle 5 aastase staažiga parlamendiliikmeid 3. Vastajate sooline kuuluvus jagunes 7:3 naiste kasuks. (Joonis 3)

Väitega, et El-i võimaliku lagunemisele on ajendiks Venemaa geopoliitilised huvid, on pigem nõus 4 vastanut (12,9%) (Joonis 3). Nende hulgas ka saadik Lätist. Arvestades selle riigi reaalset kogemust lähiminevikust, tundub antud variant vägagi loogiline. Vastanu, kes on 52 aastane naine, peaks NSVI-i koosseisu kuulumist ning sellega kaasnevat hästi mäletama. Minevikku ei unustata, eriti kui naaberriik ise teeb praegugi kõik selleks, et seda polegi võimalik unustada. Antud väitega nõus on naised-mehed võrdselt (50%). (Joonis 3)

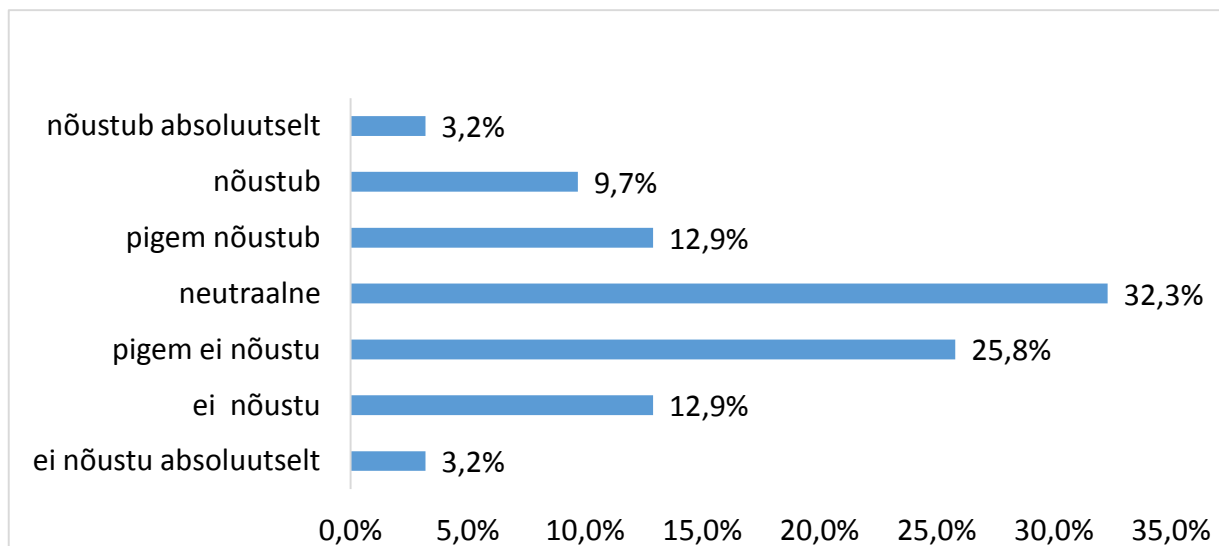
Ei ole nõus 4 (12,9%) vastanut, neist üle 5 aastase staažiga 1. Mehed-naised jagunevad võrdselt. Eelpool toodud väitega ei ole absoluutselt nõus vaid 1 (3,2%) vastanu. Tegemist on üle 5 aastase liikmestaažiga meesterahvaga.

Toodud väitega absoluutselt nõus on 1 (3,2%) meessoost alla 5 aastase staažiga saadik. Nõustujaid on kokku 3 (9,7%). Tegemist meestega, kel saadikustaaži alla 5 aasta.

Analüüsidest vastuseid skaalal võib öelda, et väitega nõustujad on pigem alla 5 aastase staažiga mehed.

Nagu selgub antud uuringust, siis Venemaa geopoliitilisi huve ei nähta Euroopa Parlamendi saadikute hulgas ohustamaks EL ühtsust nii palju, kui mõned teised uuringus käsitletavad ohud. Nagu näiteks Brexit või rändekriis. Venemaa geopoliitilisi ambitsioone nähakse küll mingil määral ohuna, kuid siiski pole tegemist eksistentsiaalse ohuga. Euroopa Liidul on hetkel üsna palju probleeme, mis vajavad lahendamist ja need on probleemid, millega tuleb kiirelt tegeleda ning lahendusi välja pakkuda. Seda just rändekriisi ja finantskriisi puhul, kuid ka teiste ohtude puhul mis parlamendi saadikute arvates on suurem oht kui Venemaa. Põhjuseks miks Venemaa geopoliitilise huve ei

märgita suure ohuna võibki olla põhjus, et EL sisesed probleemid on üsna teravad ja vajavad suurt tähelepanu, et kriisid saadaks kontrolli alla ja lahendatud.

Joonis 3. Venemaa geopoliitilised huvid, kui EL lagunemise faktor

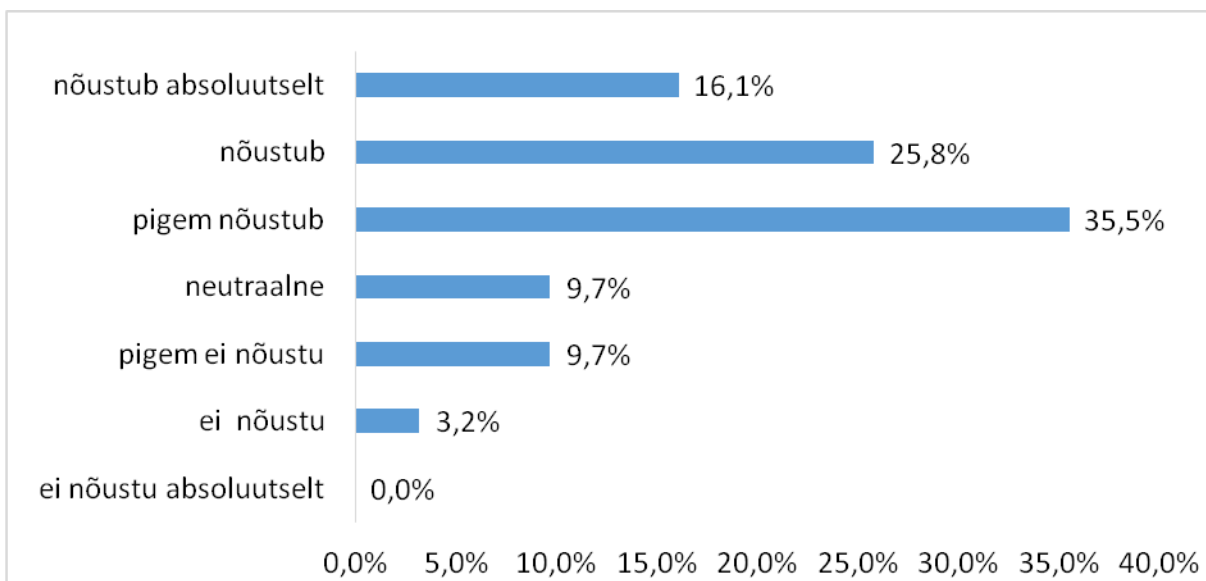
3.1.2 Väide: EL lagunemise ajendiks võib saada Suurbritannia lahkumine

Neid, kes väitega absoluutselt ei nõustunud, ei ole vastajate hulgas ühtegi. Väitega ei ole nõus 1 (3,2%) vastanu, kes on meessoost ning saadikustaažiga alla 5 aasta. Pigem ei ole nõus 3 (9,7%) küsitletut, neist naise 2 ja mehi 1. Üle 5 aasta ametis olnuid on nende hulgas 1. Pigem nõus on antud väitega kõige enam vastanuid, kokku 11 (35,5%). Neist mehi 9 ja naise 2, sealhulgas üle 5 aastase staažiga 3 inimest. Nõus on 8 (25,8%) inimest, naise 3 ja mehi 5. Neist pikema staažiga, kui 5 aastat 3 vastanut. Absoluutselt nõustusid toodud väitega 5 (16,1%) inimest, kellest naise 2 ja mehi 3. Nende hulgas oli pika staažiga saadikuid 2. neutraalsele positsioonile jäi antud küsimuses 3 (9,7%) vastajat, kellest naise oli 2 ja üle 5 aastase parlamendi kogemusega 1. (Joonis 4)

Antud väitega nõustujaid on kaugelt enam, kui mittenõustujaid, kokku 77,4%.

Brexitit ehk Suurbritannia lahkumist Euroopa Liidust nähakse väga suure ohuna EL ühtsusele. Põhjuseks, miks see nii on, on mitmeid. Suurbritannia on Euroopa Liidu üks suurimatest majandustest ja liidust lahkumise korral kaotaks EL osatähtsust

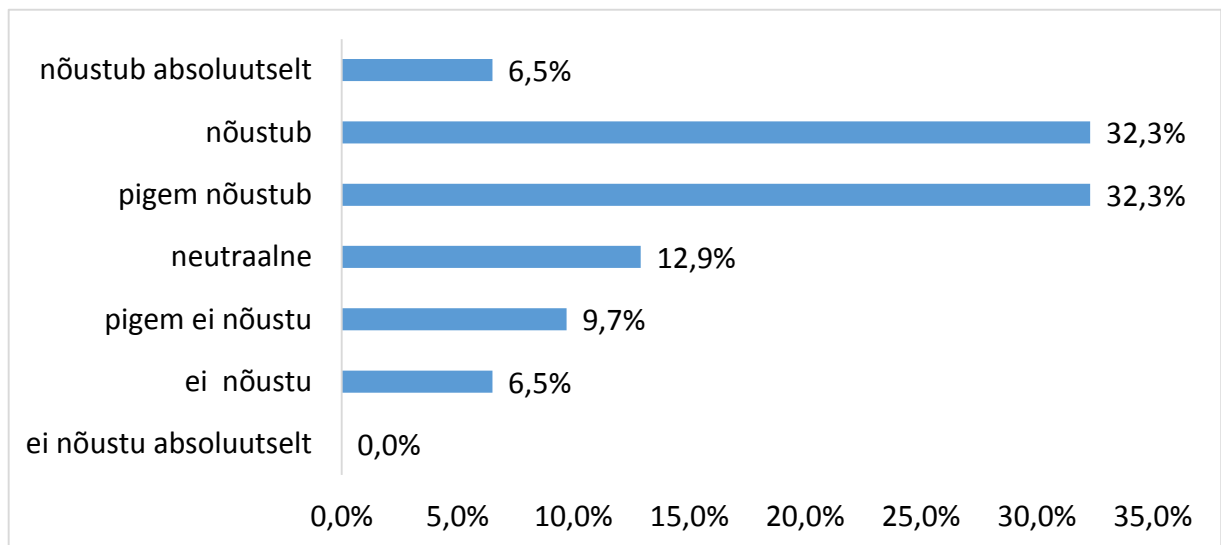
maailmamajanduses. Kuid Brexiti puhul on oht ka nõ. domiinoefektile, mis tähendab et on võimalik, et kas teised EL liikmesriigid võivad hakata korraldama referendumet kui Suurbritannia peaks Euroopa Liidust lahkuma. Euroopa Liit on hetkel oma populaarsust kaotamas, seega referendumit tulemused ei pruugi olla positiivsed Euroopa Liidu jaoks teistes liikmesriikides.

Joonis 4. Brexit – Suurbritannia lahkumine EL-st kui EL lagunemise faktor

3.1.3 Väide: terrorismi tõus võib saada EL lagunemise ajendiks

Isikuid, kes antud väitega absoluutselt ei nõustu, vastanute hulgas ei olnud. Väitega ei olnud nõus 2 vastanut (6,5%), neist naised ja mehed võrdselt, kelle hulgas üle 5 aastase staažiga saadikuid 1. „Pigem ei“ vastasid 3 küsitletut (9,7%), neist naised 2 ja mehed 1, üle 5 aastase staažiga neist 1. Neutraalsele positsioonile jäid vastanutest 4 (12,9%), ülekaalus mehed 3:1. Pika kogemusega vastajaid oli 1. Nõustujaid oli kokku 22 (71% - mehed 15, naised 7; üle 5a staažiga 7), kellest absoluutselt nõus oli väitega 2 (9% – kõik meessost) (Joonis 5)

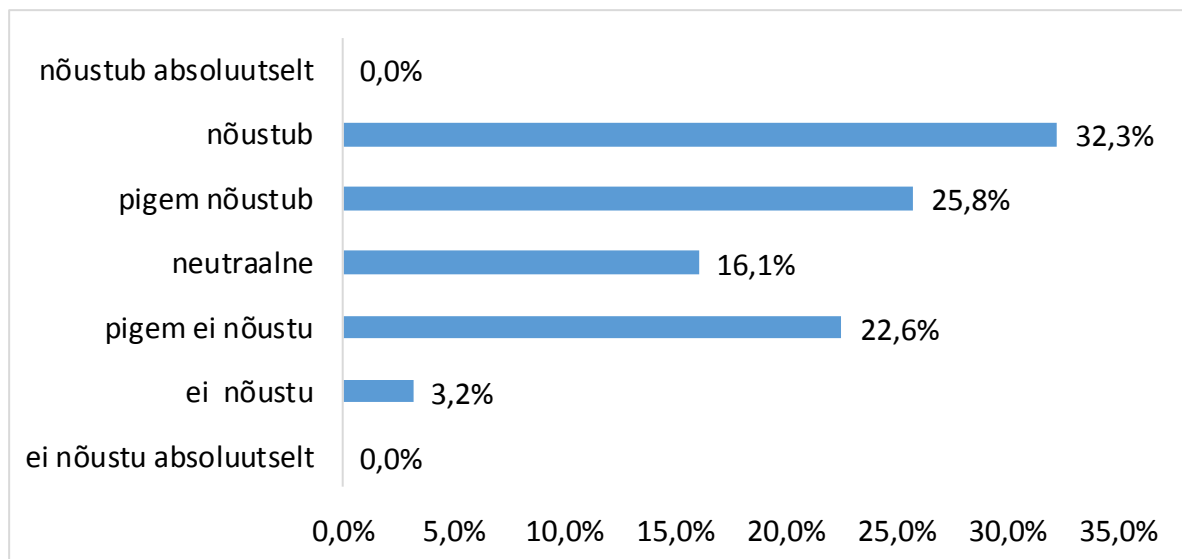

Joonis 5. Terrorism, kui EL lagundav faktor

3.1.4 Väide: finantskriis võib ohustada EL ühtsust

Väitega mittenõustujaid oli kokku 8 (25,8%), mehi ja naisi võrdselt, neist suure saadikukogemusega 2. „Absoluutselt ei“ vastanuid ei olnud. Erapooletule seisukohale jäi 5 vastajat (16,1%), kellest enamuses mehed ja üle 5 aastase staažiga 3. Pigem nõustus väitega 8 (25,8% - naisi 2, mehi 6), nõustus 10 (32,3% - naisi 4, mehi 6). neid, kes oleksid olnud absoluutselt nõus, ei olnud. Nõustujatest 5 vastajat oli pikema staažiga, kui 5 aastat. (Joonis 6)

Finantskriis on samuti üks suurematest ohtudes mis ohustavad EL ühtsust, kuid antud ohu puhul ei olegi ühtegi absoluutset nõustumist. Mistõttu mitte ükski respondent (31) ei pea seda suurimaks ohuks. Finantskriis on EL teiste kriiside ajal kaotanud oma tähelepanu, kuigi kriis on elujõuline ning seda pole veel lahendatud. Põhjuseks saab tuua selle, et päevakajasemad sündmused, mida meedias propageeritakse nagu näiteks rändekriis, saavad seeläbi ka rohkem tähelepanu.

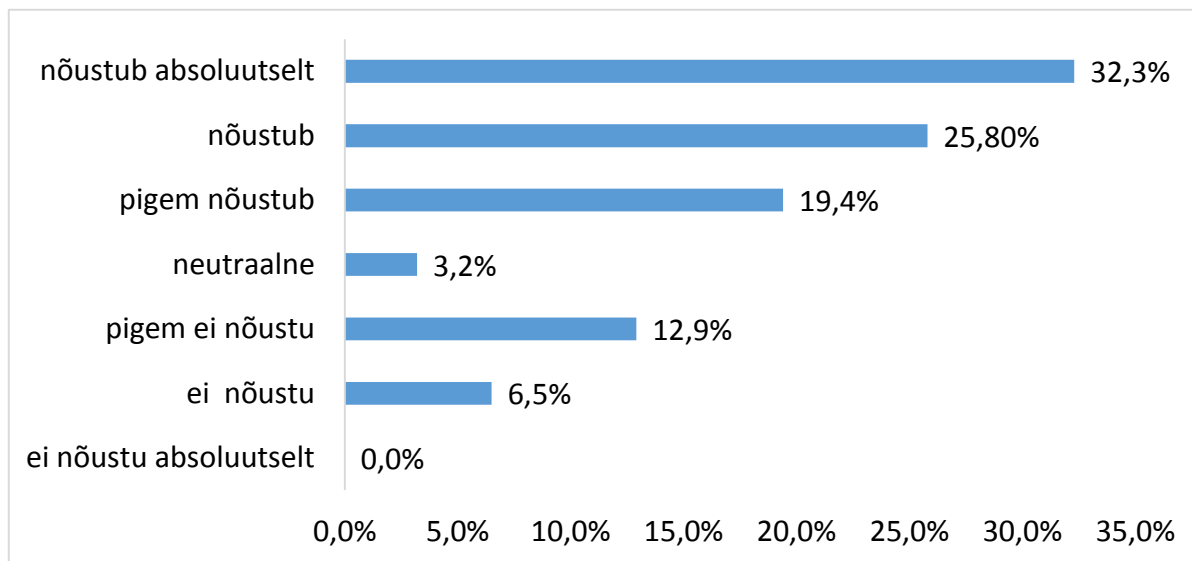

Joonis 6. Finantskriis, kui EL lagundav faktor

3.1.5 Väide: rändekriis võib ohustada EL ühtsust

Absoluutseid mittedõustujaid ei olnud. Mittedõustujaid 2 (6,5%), mehed-naised võrdselt, üks neist üle 5 aastase staažiga saadik. Pigem ei nõustunud 4 (12,9%) vastanut, mehed-naised võrdselt, neist üle 5 aastase staažiga 2. Antud väite puhul jäi neutraalsele positsioonile vaid 1 meesterahvas (3,2%). Jaatava poole peale jäi kokku 24 vastanut (77,4% -naisi 8, mehi 7), kusjuures absoluutselt oli väitega nõus neist 10 (41,7% naisi 5, mehi 5) vastanut. Nõustujatest oli pikema staažiga saadikuid kokku 7. (Joonis 7)

Euroopa Parlamendi saadikute hulgas peeti just rändekriisi kõige suuremaks ohuks EL ühtsusele. Tegemist on kriisiga, mis on väga päevakajaline ning meedias kõrgelt esindatud. Põhjuseks, miks seda peetakse kõige suuremaks ohuks võib pidada liikmesriikide erinevaid seisukohti antud probleemi lahendamiseks. Mitmed liikmesriigid on erimeelt kriisi lahendamisel ja seeläbi on suuresti kannatada saanud mitmed EL põhiväärtused nagu näiteks rahu, solidaarsus ja vabadus. Ka vähene neutraalsus antud väite puhul näitab seda, et see teema on väga tundlik ja puudutab saadikuid suuresti, kui mitmete teiste ohtude puhul on neutraalne seisukoht kõvasti suurem.

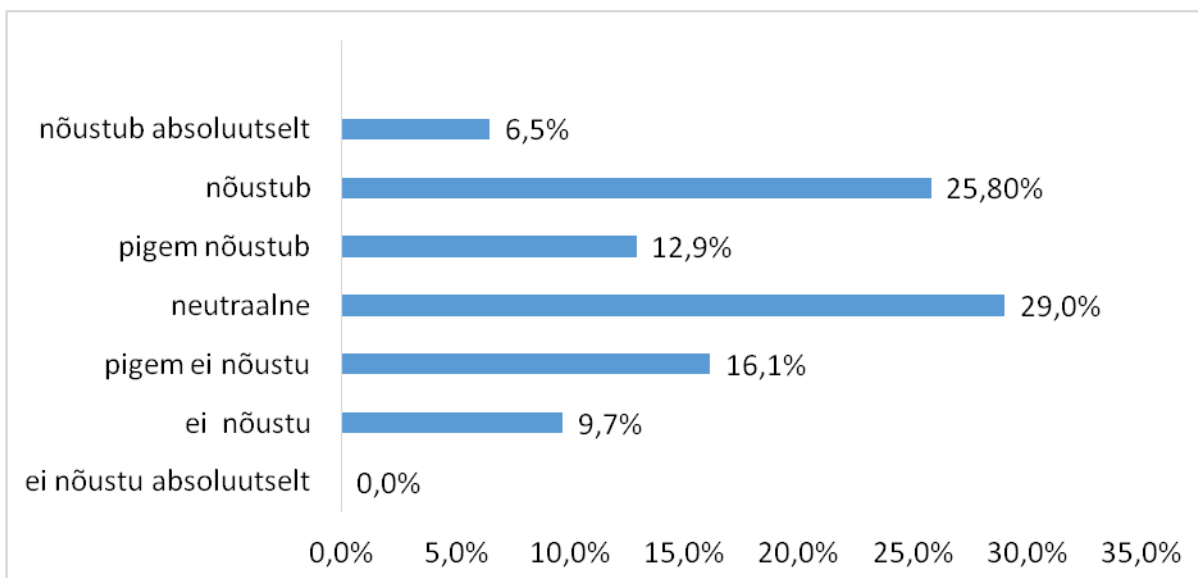

Joonis 7. Rändekriis, kui EL lagundav faktor

3.1.6 Väide: paremäärmslike parteide elavnemine Euroopas võib saada EL lagunemise ajendiks

Väitega mittenõustujaid oli kokku 8 (25,8%), naise 3 ja mehi 5. Kauaaegseid saadikuid vaid 1. oma arvamust mitteomavaid vastajaid oli 9 (29%) , naise 4, mehi 5, kusjuures 6 vastajat omasid saadikustaaži enam, kui 5 aastat. Pigem nõustus väitega 4 (12,9%) inimest , neist naise 1 ja mehi 3. Kauaaegseid nendest 2. Nõustus 8 (25,8%) inimest, naise 2, mehi 6, üle 5 aastase staažiga 1. Absoluutselt nõustus väitega 2 (6,5%), mõlema soo esindajaid võrdselt. (Joonis 8)

Paremäärmsluse elavnemine on parlamendi saadikute hulgas üsna arvestatavaks ohuks. Paremäärmslus tihtipeale pürgib rahvusriikluse poole kui Euroopa Liit ise aga föderatsiooni suunas. Ka Euroopa Parlamendi saadikute hulgas võib olla väga parempoolsed poliitikuid, mistõttu on võimalik eeldada et antud ohu puhul EL ühtsusele nemad probleemi justkui ei näe. Seega ka uurimuses ei kajastu see ka suure ohuna.

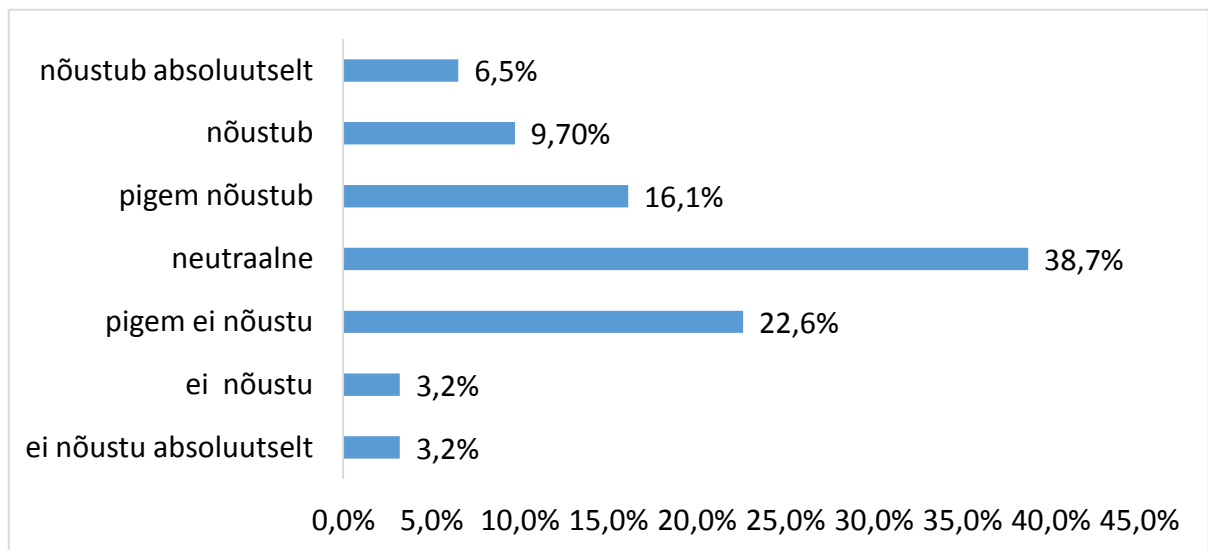

Joonis 8. Paremäärmuslike parteide tõus Euroopas, kui EL lagundav faktor

3.1.7 Väide: solidaarsuse nõrgenemine võib olla EL lagunemise ajendiks

Eitavale positsioonile jäi kokku 9 (29%) vastanut, naise 3, mehi 6, üle 5 aastase staažiga 4. absoluutselt ei nõustunud väitega 1 meessoost rahvaesindaja. Suhteliselt palju vastanuist, 12 (38,7%) jäi selles küsimuses neutraalseks, suuresti just mehed, keda oli kokku 10. üle 5 aastase staažiga kokku 4. Väitega nõustujaid oli kokku 10 (32,3% - naise 6, mehi 4), neist absoluutselt nõus oli 2 (20%). (Joonis 9)

Antud väite puhul jääb neutraalsele seisukohale suur hulk saadikutest ja väitega pigem ei nõustu ka suur hulk saadikutest. Ometi on Solidaarsus Euroopa Liidu üks põhväärtustest ning mitmete kriiside tõttu üsna suure tule alla langenud. Seega paneb imestama selline seisukoht saadikute poolt antud ohu hindamisel. Miks on mitmete suurte kriiside nagu näiteks finantskriis ja rändekriis puhul ohtu hinnatud kõrgelt ja solidaarsuse nõrgenemist üsna madalalt on raske hinnata, sest nii rändekriis kui ka finantskriis on tõsiselt mõjutanud solidaarsust Euroopa Liidus. Ometi ei ole hinnatud solidaarsuse nõrgenemist suure ohuna.

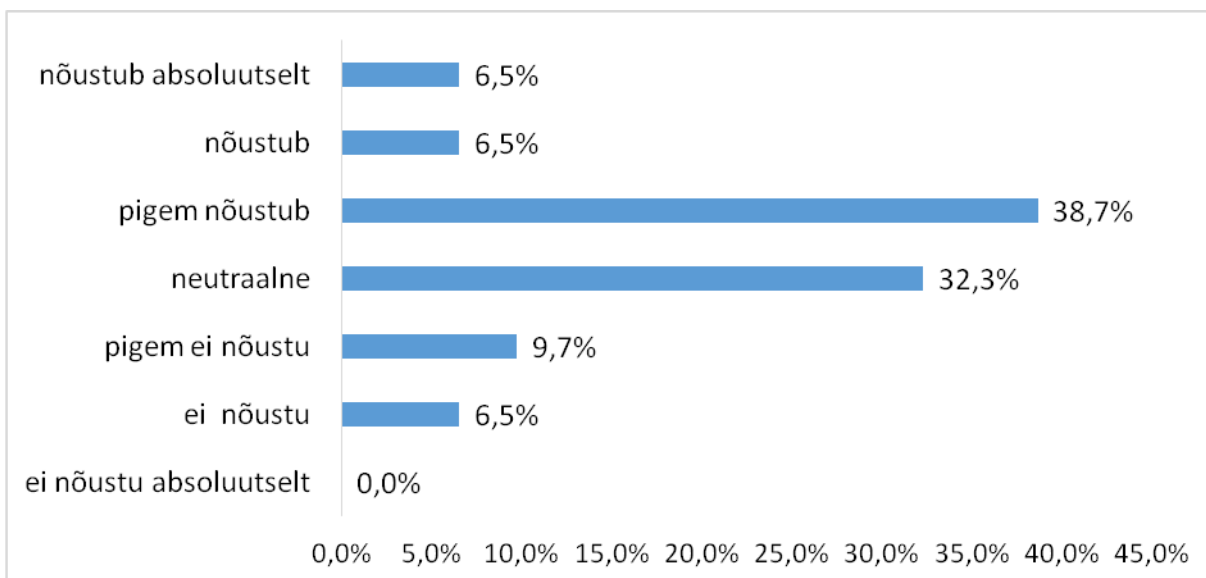

Joonis 9. Solidaarsuse nõrgenemine kui EL lagundamist mõjutav faktor

3.1.8 Väide: Schengeni kokkuvarisemine võib saada EL lagunemise ajendiks

Antud väitega absoluutseid mittenõustujaid ei olnud. Ei nõustunud 2 (6,5%) vastanut, naised ja mehed võrdselt, neist üle 5 aastase staažiga olijaid 1. Pigem ei nõustunud 3 vastajat, kes olid meessoost ja kellest pikema staažiga 2. Neutraalsele positsioonile jäi 10 (32,3%) küsitluses osalenut, naised 5, mehed 5, üle 5 aastase staažiga 5 inimest. Nõustujate poole peale jäi kokku 16 (51,7%) vastanut, naised 5 ja mehed 11, neist pika staažiga 2. (Joonis 10)

Schengeni kokkuvarisemist nähakse pigem ohuna, kuid mitte oluliselt suure ohuna. Saadikud on jäänud pigem neutraalsele positsioonile ja pigem nõustunud väitega, et Schengeni kokkuvarisemine võib saada EL lagunemise ajendiks. Tegemist on väga tähtsa leppega EL liikmesriikide vahel, mis soosib vaba liikumist. See on Euroopa Liidu majanduse üks tugevamaid alustalasid ja põhimõtteid. Miks saadikud pole seda hinnanud kui suurt ohtu võib tulla sellest, et Schengeni kokkuvarisemine võib olla mingi teise kriisi tulemus nagu näiteks rändekriisi, mistõttu on hinnatud rändekriisi ka suuremaks ohuks kui lihtsalt Schengeni tsooni kokkuvarisemist.

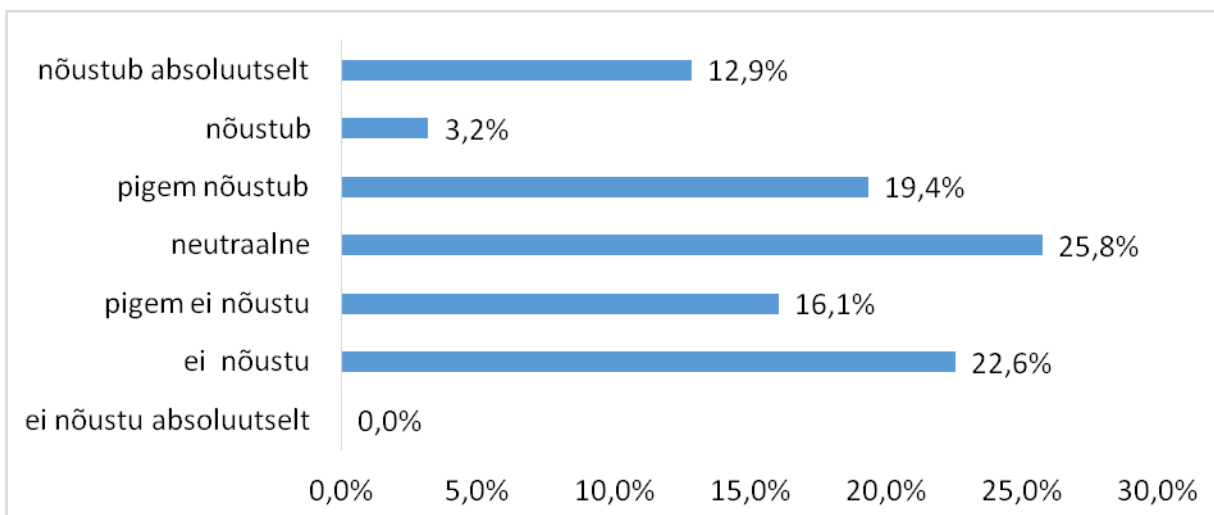

Joonis 10. Schengeni kokkuvarisemine kui EL lagundav faktor

3.1.9 Väide: demokraatia legitiimsuse vähesus võib saada EL lagunemise ajendiks

Antud küsimuses jäid neutraalse vaate pooldajaks 8 (25,8%) vastanut, kellest naisi vaid 1. Väitega ei nõustunud või pigem ei nõustunud, kokku 12 (38,7%), naisi ja mehi võrdselt. Üle 5 aastase staažiga vastajaid oli kokku 5. Absoluutsed eitused hinnangutena puudusid. Pigem nõus oli 6 (19,4%) vastanut, naisi 2, mehi neli, üle 5 aastase saadikukogemusega üks vastanu. Nõus oli väitega 1 (3,2%) meessoost saadik. Absoluutse nõusoleku andis 4 (12,9%) vastanut, kus naised-mehed jagunesid pooleks. Üle 5 aasta oli saadikutööd teinud neist 1. (Joonis 11)

EL on kritiseeritud vähese demokraatia legitiimsuse eest. Saadikute arvamus antud väite puhul on vägagi erinev, sest ka hinnang EL demokraatia legitiimsusele on väga erinev. Seega selline tulemus antud ohu puhul kajastab saadikute eriarvamust EL demokraatia vähesuse pinnal.

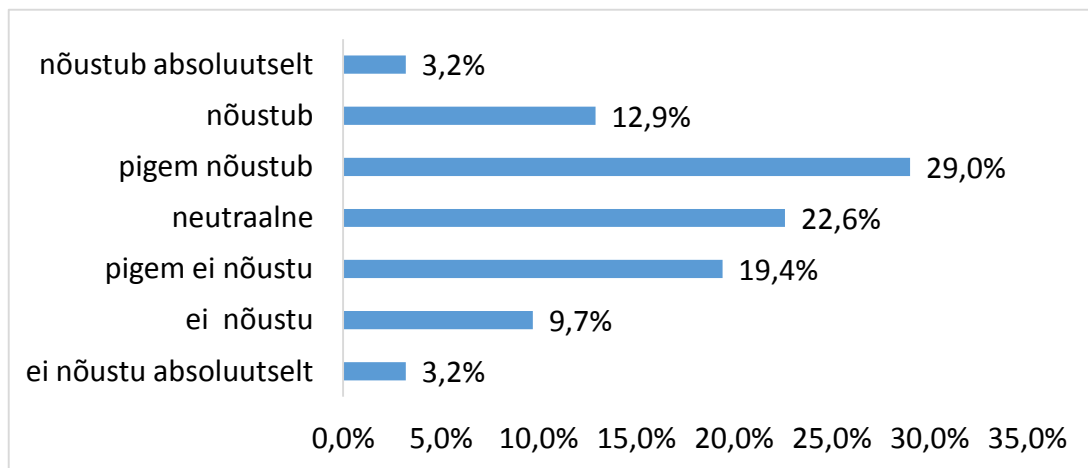
Joonis 11. Demokraatia legitiimsuse vähesus, kui EL lagundav faktor

3.1.10 Väide: madal valimisaktiivsus võib saada EL lagunemise ajendiks

Absoluutselt ei olnud väitega nõus 1 (3,2%) meessoost saadik. Ei olnud nõus 3 (9,8%) saadikut, kellest naise 2 ja mehi 1, üle 5 aasta parlamendis olnud 1. Pigem ei olnud nõus 6 (19,4%) vastanut, neist naise 2 ja mehi 4, üle 5 aastase staažiga 3.

Arvamuselt neutraalsele pinnale jäi 8 (25,8%) saadikut, ülekaaluga 6:2 meeste kasuks, pika staažiga kokku 2. Väitega nõustus kokku 14 (45,2%) vastanut, naise 5, mehi 9, üle 5 aasta saadikuleiba maitsnuid kokku 4. Väitega absoluutseid nõustujaid oli sealhulgas 1 (7,1%). (Joonis 12)

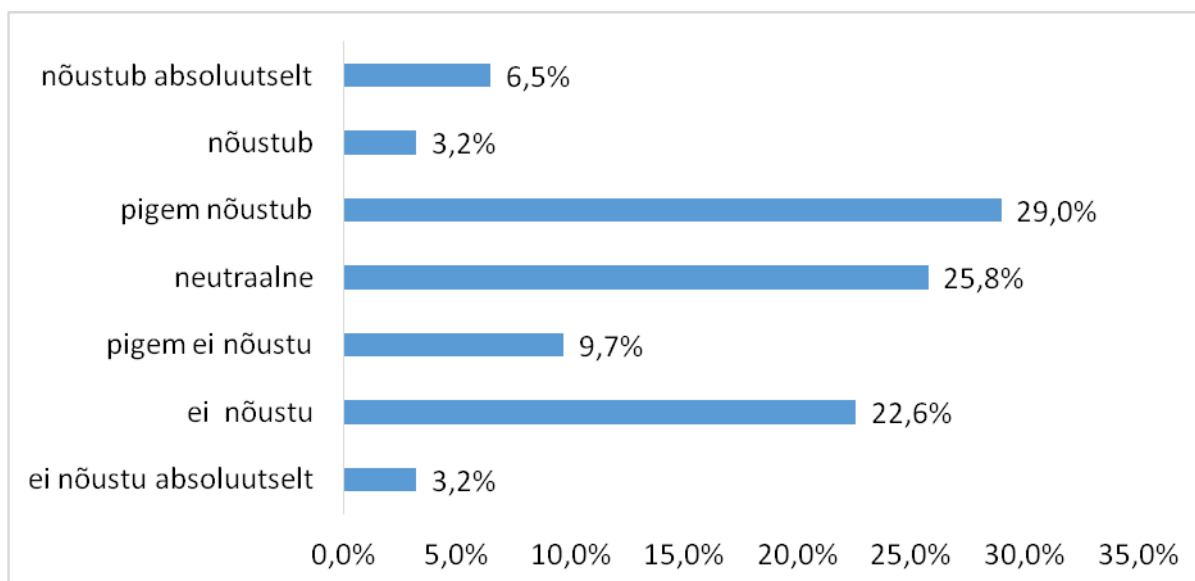
Antud väite puhul on samuti märgata suurt arvamuste mitmekesisust. Madal valimisaktiivsus on isenesest näide sellest, kuidas rahvale ei lähe korda EP valimised. Seega sellest järeldudes on tegemist üsna suure ohuga. Ometi põhjus miks saadikud ei näe seda kui suurt ohtu võib olla selles, et mitmed saadikud, kes on hinnanud päevakajalisemaid kriise, nagu näiteks rändekriis või terrorism, suurema ohuna ning seeläbi andnud madala hinnangu väitele, et madal valimisaktiivsus võib saada EL lagunemise ajendiks.

Joonis 12. Madal valimisaktiivsus kui EL lagundav faktor

3.1.11 Väide: majanduslik ebavõrdsus võib saada EL lagunemise ajendiks

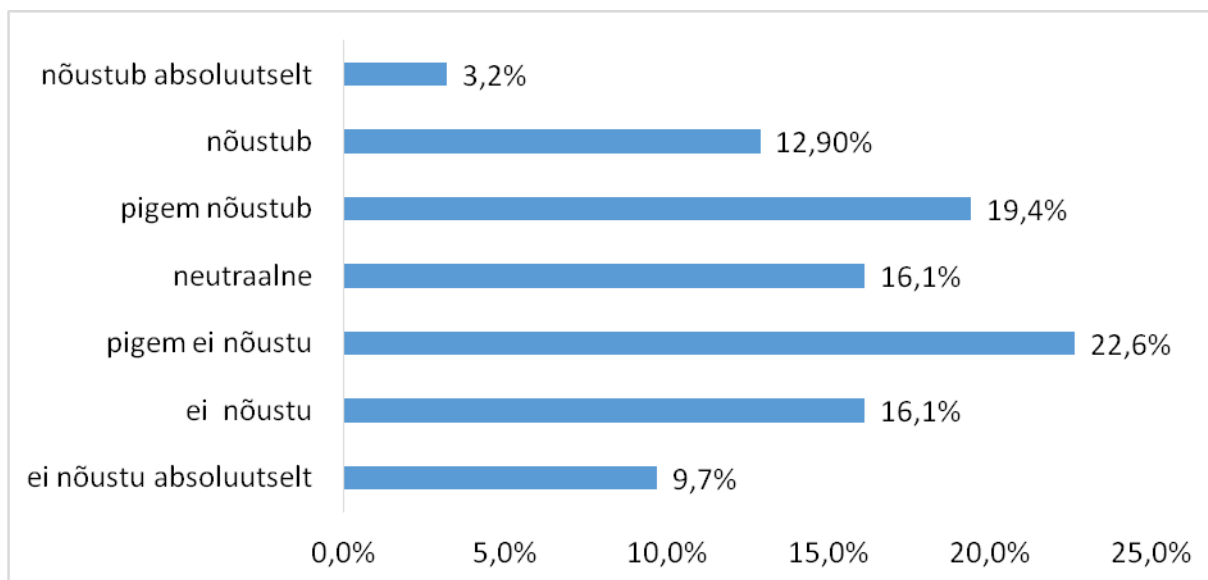
Mittenõustujaid oli kokku 11 e 35,5% vastanute üldarvust, naise 4 ja mehi 7, neist üle 5 aastase staažiga 1. Neutraalsele positsioonile otsustas jääda 8 (25,8%) vastanut, naise 2 ja mehi 6, üle 5 aastase staažiga neist 3. Nõustujate või pigem nõustujate poole peale jäi 12 (38,7%) vastanut, kellest naise 5 ja mehi 7, pika staažiga saadikuid kokku 5. (Joonis13)

Joonis 13. Majanduslik ebavõrdsus kui EL lagundav faktor

3.1.12 Väide: kultuuride vahelised erinevused võivad saada EL lagunemise ajendiks

Absoluutselt ei nõustunud väitega 3 (9,7%) vastanut, naise 1 ja mehi 2. Väitega ei nõustunud 5 (16,1%) saadikut, suhtega 3:2 naiste kasuks, üle 5 aastase staažiga neist vaid 1. Pigem ei nõustunud 7 (22,6%) saadikut, naise neist 2 ning üle 5 aasta seda tööd teinuid 3. Neutraalsele pinnale otsustas selles küsimuses püsima jääda 5 (16,1%) vastanut, naise 1, mehi 4, enam kui 5 aastat staaži saadikuna neist ühel. Väitega nõustujaid oli kokku 11 e 35,5% (pigem jah -6, jah-4 ning absoluutne jah-1), neist naise 4 ning üle 5 aastase staažiga 5. (Joonis 14)

Joonis 14. Kultuuride vahelised erinevused kui EL lagundav faktor

Lisaks eelpool toodud väidetele EL võimaliku lagunemise kohta, andis autor vastanutele võimaluse lisada omi mõtteid. Initsiatiivikaid vastajaid oli kõigest neli, kus kahe saadiku mõtted üldjoontes kattusid. Välja toodi Euroopa Liidu Nõukogu võimetust võtta vastu otsuseid ja määratleda kindel Euroopa Liidu tulevik ja suund. Teise ohuna nähti ELi demokraatliku vastutuse vähesust, mistõttu liikmesriikide kodanikud kaugenevad liidust. Viimase ohuna on välja toodud TTIP leping, kus kannatada võivad ELi kõrged standardid erinevates valdkondades.

3.2 Arutelu

Analüüsidest vastanute seisukohti esitatud väidete kohta, jääb esmalt silma asjaolu, et suhteliselt suur protsent vastanutest ei oma toodud küsimustes kindlat seisukohta. Eelistatakse jääda neutraalsele positsioonile. Nii jääb nn kuldse kesktee valinute protsent vahemikku 3,2 – 38,7. Väikseim neist puudutab konstateeringut, et rändekriisist võib saada Euroopa Liidu lõhki ajaja ning suurim protsent ebakindlust ilmneb väite puhul, et solidaarsuse vähenemine võib ohustada liidu lagunemist. Autori jaoks näitab selline suur neutraliteedipoliitika ühelt poolt ükskõiksust ning teiselt poolt viitsimatust väidetes toodud probleemistikku süveneda. Loomulikult on võimalik põhjendada seda ka ajapuuduse ning oluliselt tähtsamate probleemide lahendamisega. Enesele järelkasvu kasvatamise seisukohast ei pea autor sellist suhtumist aga päris õigeks. Nagu sedagi, et seitsmesajast saadikust leidis aega vastamiseks vaid 31.

Samuti jäi vastustest silma, et absoluutse hinnangu andjate protsent oli suhteliselt madal. Eriti vähe oli vastajate hulgas absoluutselt eitava hinnangu andjaid, mis on tundub paindlikkuse mõistes arusaadav. Nii jäi „absoluutne ei“ protsentuaalselt vahemikku 3,2 – 9,7 ja „absoluutne jah“ protsentuaalselt vahemikku 3,2 – 32,3. Siit omakorda võib järeldada, et antud kontekstis seostub sõna „võimalik“ pigem sõnaga „jah“ kui sõnaga „ei“. Väitmisel sisulisemalt süvenedes vast ka seda, et mitte millelegi ei või tänapäeva kiiresti muutuv maailmas absoluutselt kindel olla st midagi absoluutselt eitada ei ole võimalik. Vajalik on ohtudega kursis olla ning läbi riskianalüüsi püüda neid võimalikult ennetada, et mitte pärast tagajärgedega tegelda. Absoluutse jaatuse kõige suurem protsent puudutab väidet rändekriisi kui EL ühtsust negatiivselt mõjutava teguri suhtes.

Analüüsidest vastanute seisukohti püstitatud hüpoteesi seisukohast, võib väita, et tulemused, olgugi et nappide andmetega, lükkavad hüpoteesi ümber. Vastajad ei näe suurima ohuna mitte finantskriisi, vaid pigem käesolevaks ajaks laia ulatuse võtnud rändekriisi. Finantskriisi peab võimaliku lagunemise ajendiks kokku 58% vastanutest,

samas, kui rändekriisi ja Suurbritannia lahkumist liidust 77,4%. Samas ei ole protsent nende vahel väga suur, mis omakorda näitab, et suure tõenäosusega võib võimalike ohtudena käsitleda neid kõiki.

KOKKUVÕTE

Uurimustöö eesmärgiks oli välja selgitada võimalikud ohustavad tegurid EL ühtsusele. Nagu uurimusest selgub on suurimateks ohtudeks just rände-ja finantskriis, brexit ja terrorism. Uurimus viidi läbi Euroopa Parlamendi saadikute hulgast, seda just põhjusel, et saadikud on kodanike poolt otsevalitud esindajad, kellel on kanda Euroopa Liidus tähtis roll. Esindada kodanike huve ning täita seadusandlikku võimu. Seega on tähtis antud teema puhul just analüüsida saadikute arvamusi.

Tööst selgub, et saadikud peavad kõige suuremaks ohuks EL ühtsusele just rändekriisi, mis lükkab ümber ka töös püstitaud hüpoteesi, et suurimaks ohuks on just finantskriis. Rändekriis on väga päevakajaline ja mitmed EL liikmesriigid on väga erinevatel arvamustel kuidas kriis lahendada, ehk konsesnsusele jõudmine on väga raske.

Uurimustöö eesmärk on selgelt täidetud. Töös on leitud suurim oht EL ühtsusele ning on antud teoreetiline ülevaade põhiväärtustest, mis seob EL liikmesriike ühtseks liiduks.

VIIDATUD ALLIKAD

2012. aasta Nobeli rahupreemia Euroopa Liidule. http://europa.eu/about-eu/basic-information/eu-nobel/index_et.htm (03.03.2016)
- Amsterdami leping. EUR-Lex. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:11997D/TXT> (10.03.2016)
- Bandone, A. (2016). Human rights. http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/en/displayFtu.html?ftuId=FTU_6.4.1.html (15.03.2016)
- Borchardt, K. (2010). The ABC of European Union law. http://europa.eu/documentation/legislation/pdf/oa8107147_en.pdf (03.03.2016)
- Euroopa Liidu lepingu ja Euroopa Liidu toimimise lepingu konsolideeritud versioon. (2010).-EUR-Lex, C 83/1, 2. http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2010.083.01.0001.01.EST&toc=OJ:C:2010:083:TOC#C_2010083ET.01001301 (01.03.2016)
- Euroopa Liidu terrorismivastane strateegia. (2005). <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?f=ST+14469+2005+REV+4&l=et>
- Euroopa Liidu põhiõiguste harta. (2007). EUR-Lex, C 303/01. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:12007P/TXT> (10.03.2016)
- Euroopa rände tegevuskava. (2015). http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/communication_on_the_european_agenda_on_migration_et.pdf (15.04.2016)
- Euroopa võrdse kohtlemise õiguse käsiraamat. (2011). Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus. http://www.echr.coe.int/Documents/Handbook_non_discr_law_EST.pdf (10.03.2016)
- Fernandes, S. Rubio, E. Solidarity within the Eurozone: how much, what for, for how long? http://www.institutdelors.eu/media/solidarityemu_s.fernandes-e.rubio_ne_feb2012.pdf?pdf=ok (07.03.2016)

- Fontaine, P. (2014). 12 lugu Euroopa Liidust. Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus. <http://bookshop.europa.eu/et/12-lugu-euroopa-liidust-pbNA0213714/> (07.03.2016)
- The founding fathers of the EU. (2013.) Luxembourg: Publications Office of the European Union. <http://bookshop.europa.eu/en/the-founding-fathers-of-the-eu-pbNA3213068/> (03.03.2016)
- Gabel, M. European organization. <http://www.britannica.com/topic/European-Union> (01.03.2016)
- Kaup, K. Kuidas Euroopa Liit inimõigusi edendab. <http://euroopaliikumine.ee/?id1=1382&id2=1386> (15.03.2016)
- Libya Revolt of 2011. <http://www.britannica.com/event/Libya-Revolt-of-2011> (10.04.2016)
- Michalski, K. (2006). What holds Europe together. Budapest: Central European University Press.
- Naiste õigused ja sooline võrdõiguslikkus. (2009). <http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/200908/20090831ATT59983/20090831ATT59983ET.pdf> (10.03.2016)
- Protecting the future, promoting growth. (2014). <http://bookshop.europa.eu/en/protecting-the-future-promoting-growth-pbNA0113763/?CatalogCategoryID=ZjsKABstHnIAAAEjH5EY4e5L> (5.04.2016)
- Põhiõiguste austamine Euroopa Liidus. http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/et/displayFtu.html?ftuId=FTU_2.1.2.html (15.03.2016)
- PÕHIÕIGUSTE AUSTAMINE EUROOPA LIIDUS. (2016). http://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/et/FTU_2.1.2.pdf (15.03.2016)
- Rodgers, L., Gritten, G., Offer, J. Asare, P. (2016). Syria: The story of the conflict. <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-26116868> (10.04.2016)
- Raig, I. (2016). Briti referendum on tähtis kogu Euroopale. <http://www.diplomaatia.ee/artikkel/briti-referendum-on-tahtis-kogu-euroopale/> (20.04.2016)
- Vabadus, turvalisus ja õigus kõigi jaoks. (2005). <http://bookshop.europa.eu/et/vabadus-turvalisus-ja-igus-k-igi-jaoks-pbNA5603756/?CatalogCategoryID=cOwKABstC3oAAAEjeJEY4e5L> (15.03.2016)

Why did the crisis happen? (2014).

http://ec.europa.eu/economy_finance/explained/the_financial_and_economic_crisis/why_did_the_crisis_happen/index_en.htm (10.04.2016)

Õigused ja solidaarsus kui globaliseerumise teetähised.

<http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/eesc-2008-27-et.pdf> (05.03.2016)

Õigusküsimused, kodakondsus ja põhiõigused. (2013). Luxembourg: Euroopa Liidu

Väljaannete Talitus. <http://bookshop.europa.eu/et/-iguskuesimused-p-hi-igused-ja-v-rdsus-pbNA0514002/> (10.03.2016)

SUMMARY

EUROPEAN UNION'S UNITY AND THE NEGATIVE FACTORS THREATENING IT

Kristen Jaanus

European Union is facing many difficulties in the 21. century. Eurozone financial crisis is still on going. Then, there is the migraton crisis, also on going, affecting European Union unity and has a wide shapening role on EU's polity. Threats do not just come under the name of crisis but also as a disagreements between member states and its citizens towards EU polity. That has caused the British government to call out for a referendum of staying in EU.

The aim of this work is to evaluate and assess the threats that the EU is facing and therefore reach an understanding which of those threats is biggest towards possible EU disintegration. Survey has been conducted through between members of the European Parliament. Their opinion is important because they are directly elected by the EU citizens and have a legislative role in the institution.

LISAD

Lisa 1. Küsimustik negatiivsetest teguritest mis mõjutavad Euroopa Liidu ühtsust

A brief survey regarding potential threats to EU unity.

Please enter your information:

Gender:

Age:

1. Please submit your views on the following issues which can lead to a possible disintegration of the EU.

	Disagree very strongly	Disagree strongly	Disagree	Neutral	Agree	Agree strongly	Agree very strongly
Russia's geopolitical interests							
Brexit							
Terrorism and ISIS							

Eurozone financial crisis							
Migration crisis							
Rise of the far right political parties							
The weakening of solidarity							
Schengen area collapse							
Lack of democratic legitimacy							
Low turnouts at European elections							
Economic inequality							

Cultural differences							
----------------------	--	--	--	--	--	--	--

2. Other possible threats:

3. EU member state that you represent:

4. Working experience in European Parliament:

- Under 5 years
- Over 5 years